

MONO-

CEROLOGIA,

SEU

De Genui-

nis Unicornibus

Dissertatio

Scripta

à

PAULO LUDOVICO

Sachſio, Med. D.

Cicero l. 2. de Inventione.

Nihil in simplici genere omni ex parte
perfectum atq; beatum natura expoli-
vit, tanquam cœteris non sit habitura,
quod largiatur, si uni omnia conces-
ferit.

RACEBURGI,

Typis NICOLAI Nissen / 1676.

VIRO

*Amplissimo, Spectatissimo ac
Prudentissimo Domino,*

D. ABRAHAMO

DOLINS,

Ecclesiæ Belgico-

Germanicæ Londinensis Se-
niori meritissimo, Affini suo
dilectissimo,

Munusculum hoc offert

ac

Dedicat

Autor.

LE-

LECTORI BE-
NEVOLO SALU-
TEM!

Inter morbos, qui-
bus summus rerū
Arbiter & justissi-
mus scelerū Vin-
dex peccata generis humani
flagellare solet, hos, quos Me-
dicorum Schola acutos, ma-
lignos, pestilentiales & vene-
nenatos vocare amat, omniū
esse gravissimos, nemo est,
qui ignoret. Hi quippe arma-
tâque manu & acie instructa
ipsam vitæ arcem Cor oppu-
gnant,

gnant, & hoc, nisi benè munitum & generosis præfidiis stipatum sit, brevitæ temporis morâ expugnant. Ideo etiam celeres motus facere, magnum horrendorum symptomatum ἀύραξιiv adducere, de uno ad plures serpere, longè latequè grassari, & magnam mortaliū stragem edere solent. Ratio & experientia duo certissimi & fidissimi Artis Machaonicæ Magistri viros in hac nostra palæstra consummatos docuit, catharticeis & evacuantibus insultus & perniciem illo-
 rum rædò submoveri aut imminui aut cohiberi, quia hæc non semper in humorum
 vitio

vitio sunt posita, & pernicies
 vacuato sanguine & spiritu in
 pulmones, venas & ipsum cor
 facilius penetrare, & ferociâ
 majori invalescere potest.
 Sanguis enim phlebotomiâ
 concitatus promptius labem
 contrahit, quemadmodum
 aqua, cui fellis tantulum inji-
 citur, flagitetur,ocyus,quàm
 si consistat, amarescit. **Alexi-**
terius, antidotis & sudorif-
feris certius auxilium & fir-
miora expectanda sunt præsi-
dia. Hæc viâ per poros & in-
sensibiles meatus aperta &
cordenavis subsidii nuncio
hostem ad fugam lacesside, &
ecclius probogata deponit de-
icere

A 3

icere

jicere volent. Ea Eminentissimi in mortales est clemētia & bonitas, ut pessimis nostræ vitæ insidiationibus & oppugnationibus etiâ suos hostes & oppugnatores opposuerit. Etenim sicut canit Ovidius lib. 2. de Remed. Amoris, Mille mali species, mille salutis erunt. Pharmacorum & antidotorum catalogum hic referre nil attinet. Certum est hisce annumerari Monocerotis cornu ~~unicoru~~ verum.

Quandoquidem verò variæ de hoc veterum recentiumq; extent sententiæ, neq; omnibus hujus indoles & vis etiamnum est satis cognita, pagellas hasce

STON F. 8

hasce iisdem implere, & candido doctorum iudicio sub-
 jicere volo. Fateor, viros in
 arte nostrâ celeberrimos gla-
 ciem hanc jam fregisse, & eru-
 ditissimis suis scriptis multa
 ad artem abscondita vel du-
 bia in lucem produxisse; at
 non exiguum aliis mihi quæ
 specilegium relictum esse ne-
 mo diffitebitur. Restant enim
 semper, quæ discam, & futu-
 ro sæculo tanta forsân si non
 plura reservantur, quanta no-
 bis indulset lumine vates. Ve-
 rē & nervosē Aratus:

- - πάντα, γὰρ ἔπω
 ἐκ Διὸς ἀνθρώπος γινώσκωμεν
 ἀλλ' ἔτι: πολλὰ

A 4

Κέκρυ-

Κεκρυπται, τῶν ἀνεί, θ' ἔλη, καὶ
 ἐς αὐτὴν αὐτὴ δώσει.

- *Omnia nōdum,
 Ex Jove mortales cognoscimus, oc-
 culit ille.*

*Plurima, dum libitum fuerit, tum
 tradit & illa.*

Si ex paucis pagellis hisce u-
 tilitatis quid curioso & bene-
 volo lectori accesserit, jure
 merito de hoc mihi gratula-
 bor, sin minus, aliis ad meliora
 meditanda, & in lucem pro-
 ferenda, an sam saltem me
 præbuisse, sat mihi
 erit.

DEO

DEO DUCE!
MONOCERO-

LOGIAS

Cap. I.

De verâ Unicornu-
um existentia, & à Rhinocero-
re Distinctione.

SI ullâ inre Autho-
rum diversa judicia,
disparēs sententiæ &
descriptiones repugnantes
deprehendere licet, depre-
hendimq; hæc in historiâ Mo-
nocerotum seu Unicornium.
Non verò nobis hic sermo est

516

A 5

de

de Monocerotibus infectorum genere, unico cornu spectabilibus, quos *Ferdin. Imperator* ob similitudinem, quam ratione cornu in naribus gerit Rhinoceros quadrupes, Rhinoceros vocat, de quibus *Ol. Vormius lib. 3. Musei, C. 2.* Neq; loquimur de Unicornu fossile, quod *Johan. Laurentius Bausch* in *Schediasmate* Monoceros vulgi, unicornu *Albert. Magni & Francisc. Joelis Sect. 3. de Peste* vocat. Herciniū, meo judicio est species mineræ, quæ ante paucos annos è montibus Suedorum in Herciniâ Sylva effodi cœpit, similis ossibus grandium animalium. Et in-

colæ

colæ fabulantur, in diluvio montes ipsos unâ cum unicornibus & aliis grandioribus animalibus ibidem esse conglomeros & induratos. Et idem *Gueriken lib. V. experiment. de vacuo cap. 3.* refert: Accidit Anno 1663, Quedlinburgi, quod in Monte, quem vulgò den Zeuriffberg vocant, ubi materia calcis effoditur, & quidem in ejus quâdam rupe, repertum fuerit sceleton unicornis, in posteriore corporis parte reclinatum, capite verò sursum elevato, antè frontem gerens longè extensum corpus, crassitie cruris humani, atque ita secundū propor-

portionem longitudinis, fere
 ulnarum. Caput unà cum cor-
 nu & aliquibus costis, & spina
 dorsi atq; ossibus, cum ex i-
 gnorantiâ contritum, & fru-
 stulatum extractum sit, Reve-
 rendissimæ Principi Abbatis
 sabidem degenti fuit tradi-
 tum. Pulvere Unicornu Her-
 cini in haustu aq. Scord. vel
 Card. B. assumto, nō prestati-
 tius, & cuius vires in expellen-
 do sudore tantæ sunt & vene-
 nis extinguendis, sicut expe-
 rientiâ propriâ didici, ut ullius
 alterius rei, Franc. Joels loco
 citato. Sed agimus hic de *Uni-
 corni Animalis* perfecto.

Dant autem animas, qui-
 bus

bus nomen hoc competit, extra omnem dubitationis aleam est positum. Mentio horū fit non tantum apud Authores classicos tam modernos quàm antiquos, tam Historicos & Physicos quàm Medicos, sed etiam in Historiā sacrā Loca Theologi adducunt ex Mose, Prophetis & Psalmis. Videri possunt *Lev.* 23. v. 22. cap. 24. v. 8. *Deut.* 3. v. 17. *Job.* 39. v. 12. *Psal.* 22. v. 22. *Psal.* 29. v. 6. *Psal.* 92. v. 11. *Jes.* 34. vers. 7. Quibus in locis hoc animal à cornuum eminentiā, ingente virium robore, & indomabili animi ferociā describi pia Theologorum

rum sententia est. Etsi verò, teste *Mercero in Lexico*, D. Hieronymus in istis S. scripturæ locis vocem *Beem* nunc Unicornu nunc Rhinocerotem vertit, tamen idem fatetur, se male hoc esse Unicornem, animans scilicet, quod in fronte cornu unum habet sublatum in altum, unde & illi nomen. Ideo etiam in variis Bibl. versionibus à LXX, Tremellio, Anglis, Gallis, Italis, Belgis, Germanis vox hæc red-dita est Monoceros, Unicornis.

Sunt, qui Monocerotem cum Rhinocerote confundunt, ex utraq; bestiam unam
can-

eandemq; facientes. Subtilis-
 simus *Scaliger* hoc tribuit Car-
 dano, nequeo, inquiens *Exer-*
cit. 105. tibi, Cardane, opitulari;
 qui Monocerotem sub Rhi-
 nocerotis nomine pinxisti,
 quum duæ sint Beluæ longè
 diversissimæ. *Cornelius à Lapide*
Jesuita idem affirmat de pa-
 tribus quibusdam. Verba ejus
 sunt *Comment. in Num. 23. v.*
22. Licet utrumq; hoc animal
 idem esse doceant *Tertull. lib.*
contra Jud. c. 10. *S. Gregorius*
31. Moral. c. 13. *Isidor. lib. 12. Ety-*
mol. 2. & *Bedain 30 Job.* dicantq;
 esse animal habens unū cor-
 nu in mediâ fronte, quatuor
 pedum, ita acutum & vali-
 dum,

dum, ut, quicquid eo impeterit, aut ventilet, aut perforet; tamen verius est Rhinocerotem à Monocerote seu Unicornedistingui. Alii Unicornem cum Oryge & Asino Indico confundere, de quibus *Scaliger Exerc. 205.* quidam recentiorum, qui alienis operis suas interpolant merces, Orygen atq; Monocerotem eundem esse arbitrati sunt. Credo, quodlegerint *ὄρυγα μονοκέρατος*: ceterum hoc ejus epitheton est. At huic nostro, de quo agimus, nomen proprium. Aut sit Asinus Indicus in Aristotelicis commentariis est à nobis explicatum.

Caput

Caput I L

De variis Veterum
& Recentium quorundam
de Unicornis opinio-
nibus.

ETIAM si verò constās ple-
rorumq; tam modernorum
quàm antiquorum
Authorū sit sententia, esse cer-
tam & distinctam à Rhinocero
& Asino seu Bove judi-
co animalis speciem, cui il-
lud nomen propriè conve-
niat, tamen mirum, quanta in
descriptione hujus sit discre-
pantia. *Solinus Polybistor. cap. 55.*
Atrocissimū est Monoceros
monstrum mugitu horrendo,

B equi-

equino corpore , Elephanti pedibus , caudâ fuillâ , capite cervino , cornu è mediâ fronte protenditur splendore mirifico. *Plin. natur. hist. l. 8. c. 21.* asserit asperrimam ferâ Monocerotem , reliquo corpore equo similem , capite cervino , pedibus Elephanto , cauda Apro , uno cornu nigro , mediâ fronte cubitorum duorum eminente. *Ælianus lib. 16. de Animalib. cap. 20. Et lib. 17. cap. 44.* Monocerotem facit jubâ ac pilis fulvum , pedibus celerem , cornu nigro , mansuetum erga bestias alias , ferum cum gregalibus. *Isidorus lib. 12. Etymol. cap. 2.* Monoceros, id est:

est: Unicornu, eo quod unum
 cornu in mediâ fronte habet
 pedum quatuor, ita acutum
 & validum, ut, quicquid im-
 petierit, aut ventilet aut perfo-
 ret. *Paulus Venetus lib. 3. cap. 15.*
 ait, in regno Lambri conspici
 Elephante minores, depres-
 sum caput ferentes, aprino si-
 mile, linguâ spinosâ, quâ ob-
 via petunt, nigricantibus o-
 culis, pilum habentes bubali,
 more porcorum libenter mo-
 rantur in lutis & aliis immun-
 ditiis. *Garcias ab Horto lib. 1. Aro-
 mat. Histor. cap. 14.* Ego, in-
 quit, referam, quod à viris fi-
 de dignis accepi: Inter pro-
 montorium Bonæ spei & ali-

ud promontorium vulgò de
 Currentes nuncupatum , vi-
 disse se affirmant terrestre
 quoddam animalis genus, li-
 cet mari etiam delectaretur,
 quod caput & jubam equi ha-
 beret (minimè tamen mari-
 num equum esse) cornu præ-
 ditum duos palmos oblongo
 mobili, quod nunc in dex-
 tram nunc sinistram obverte-
 ret, modò illud attolleret,
 modò demitteret. Id ani-
 malecum Elephante ferociter
 pugnare, ejusquè cornu ad-
 versus venena laudari. *Scaliger*
ex Vartomanno, cui & fidem
 habet, refert *Exercit.* 205. Uni-
 cornibus esse equi magni-
 di-

dinem; crura, pedes, caput cervi; pilos colore balio, equi jubam rariorem breviorē, coxas villosas. Audiamus ipsum *Ludov. Vartomann.* qui Mechæ duos vidit, de quibus *libr. 1. navigat. c. 18.* scribit: Major equinum pullū 30 mensium imitatur, unumquē in fronte cornu præfert trium circiter ulnarum. Alter unius anni similis cornu 4 palmarum habet. Color feræ ut equi mustelini obscurior, capite cervino, collo brevi, rarisquē circa illud pilis & brevi jubâ ab altero tantum latere dependente. Crus subtile habet, gracile hinnuli instar. Pes anterior

B 3

par-

parte fissus parum, ungula ca-
 prima pedesq; denturam lacus
 piosum. *Andreas Thevet Tom. 1.*
Costmograph. lib. 5. cap. 5. meminit
 Unicornis, quod magnitudi-
 ne semestrem aut quinquamo-
 stre tantum æquavit, unico
 cornu non in mediâ fronte,
 sed in summo capitis vertice
 gestans, curibus & pedibus sa-
 sinitis, pilo longiore & auri-
 bus Rengiferi. *Olas Magnolib.*
cap. 10. Monoceros est mon-
 strum marinum, habens in
 fronte cornu maximum, quo
 naves obvias penetrare pos-
 sit ac destruere, & hominum
 multitudinem perdere. *Thoma*
Bartol. in Hist. Astron. Cent. 2.
Hist.

Hist. 61. ex relatione Magellanicæ Africanæ Legati ad Curlandiæ Ducem talem nobis Unicornis Africanæ reliquit descriptionem : Unicornu quadrupes Africanus Tire Bina vocatur ; h. e. cornutum animal, velocissimum animal, & ferum in deserto magno cano Africæ oberrat, unde vivū capi facile nequit, sed sagittis figitur, magnitudine & formâ equum mediocrem exprimit, capite, cruribus & pedibus pilosis, jubâ brevi vixquè spithamam proluxâ, cauda equina, sed non valdè pilosa, cutis univèrsa glabra, pilis brevissimis. Color in dorso cinereus,

linea nigra per medium dorsi
 excurrente, à maxilla verò in-
 feriore ad abdomen candidis-
 simus. In fronte crinium fa-
 sciculus visitur, ex cuius me-
 dio excrefcit cornu unicu-
 m, cui fasciculus ille pilorū sem-
 per adheret. Cornu ipsum
 vix tres spithamas superat,
 octo vel novem circiter pol-
 lices crassum in basi cornu ne-
 que in gyros contortum in-
 star Unicornu borealis, sed e-
 xiguas eminentias habet & in-
 cisuras, quæ à fronte rectâ li-
 neâ ad apicem producuntur.
 Color flavescens, cavum circa
 radicem. Mas solus cornu
 isto visitur, foemina in reliquis
 ma-

mari simillima sine cornu. En
 varias easqve valde discrepan-
 tes Monocerotum descripti-
 ones!

Non major authorum est
 consensus de naturâ seu inge-
 nio, moribus & indole hujus
 feræ. *Plinius* dicit feram asper-
 rimam, quæ viva capi neque-
 at. At negat, inquit *Scaliger E-*
xercit. 205. Vartomannus, ferocem
 esse. *Isidorus 12 Etymolog. lib. 2. &*
Albert. Magnus lib. 20. de anima-
 libus dicunt tantæ fortitudi-
 nis, ut nullâ venantium arte
 capiatur. Prætorum Regi,
 inquit *Ælianus lib. 16. Histor. Ani-*
mal. T. 1. C. 20 illius pullos et-
 iamnum teneros ajunt depor-

tari, eosque festis & panegyricis diebus ad pugnam committi ad robur ostendendum. Nam integræ ætatis & perfectæ nullum unquam quisquã fuisse captum meminit.

Alii contrà ingenio illum mitissimo omninoque amabili & omnium facillimo prædicant, modò ne quis ipsum datâ operâ offendat, & inclementius tractet. Nam cum ex terrâ capite demisso passum non petat, quia cornu inde ardetur longitudine, necesse est, ut ex arboribus pendentes fructus decerpât, ex rastris, è manu deniq; humanâ, è quâ, profectò, fructuum oblata omnia

omnia genera, herbas, spicarum fasciculos, poma, pyra, aurantia, legumina intrepidè & innoxie legit. *Isidorus, Arlatianus, Trees*, alii scribunt eum virginum odorumque amoribus capi, & à venatoribus virginem vel juvenem vestitu virgineo ornatum & odoriferis illitum proponi, quæ venienti sinum aperit, feramque omni ferocitate depositâ caput sinui imponere, sicque soporatum veluti inermem capi. At *Paulus Venet. lib. 13. cap. 15. Gesner. in Monocer.* hanc narrationem fabulam vocant, quã *Gesnerus* ex eo ortam putat, quòd **Monoceros**, cùm sit a-

REC

B 6

sper-

sperrimus, tamen mitescat,
 quando cum foemella com-
 miscetur. Idem ferè sentit
Andr. Baccius de Halierno, hunc
 inquiens, ita ferocem esse, ut
 etiam foeminam suam oderit,
 adeoque ab eâ secedens soli-
 tarius per deserta vagetur, do-
 nec amore incallescens, dum
 tempus est generandi, positâ
 ferocitate, blandè ad eam ac-
 cedit, cumque eâ pascitur &
 commiscetur. At mox, ubi
 eam concepisse, & uterum in-
 tumescere sentit, ad pristinam
 feritatem, aversionem &
 solitudinem re-
 dit.

Caput III,

De variarum harū
opinionum causis.

Jure merito hīc, quis mire-
tur ac quærat, unde hæc
tantaque sententiarum di-
versitas? Ex hoc ego cum
Gartia ab Hertolib. 1. Aromat. c. 14.
conjicio, Autores animal,
quod descripsere, oculis suis
nunquam vel vivum vel mor-
tuum usurpasse. Impossibile
enim est, si vidissent, ut in tam
diversas abivissent sententias,
aut tam discrepantes cudif-
ferent descriptiones. Neq; cre-
dibile est, bestiam instar Cha-
mæleontis vel Polypi nunc
hanc

hanc nunc illam induisse formam. Accedit, quòd ex simili simile sunt fabricati, & doctà mentis arte sibi aliisque finxerunt, memores illius *Horatiani*, quod ficta voluptatis causà sint proxima veris.

Nam præter hoc nostrum, quatuor ad minimum reperiuntur animalium species celebres ob Unicornu raritatem & pretiositatem. *Prima est Rbinocerotum*, qui *Plinio lib. 8. cap. 20.* sunt colore buxæo cum cornu ex naribus prodeunte non recto sed reflexo & aduncos. Alter hic genitus hostis Elephantis, cui longitudine propè par est, sed cruribus multo bre-

brevioribus. Pugnae cornu
ad saxa limato se praeparat, &
hostis alvum, quam molliore
esse intelligit, potissimum
petit, qua perfossa cadit Ele-
phas. Primus, qui Romae in
arenam produxit Rhinocero-
tem contra Taurum & Ursum,
fuit Diocletianus, ideò in de-
dicatione Amphitheatri num-
mum cudi iussit cum effigie
Rhinocerotis. De pugna hac
ita canit *Martialis lib. I.*

*Præstitit exhibitus totâ tibi, Caesar,
arenâ,*

*Quæ non promisit, prælia Rhino-
ceros.*

*O Quam terribilis exarsit pronus
in iras!* (rus erat.

Quantus erat cornu, cui pilata au-
Et

Et paulò post :

*Sollicitant pavidum Rhinocerotæ
magistri,*

Sequè diu magna colligit ira fera.

*Desperabantur promissi prælia
Martis,*

*Sed tamen is rediit cognitus antè
furor ;*

*Namquè gravem gemino cornu sic
extulit ursum,*

*Factat ut impositas taurus in a-
stra pilas.*

*Secundam Unicorni-gerum
speciem constituunt Boves In-
dici, quos Plinius cap. 2. nominat
Unicornes tricornesque. Et
mox in Indiâ etiã bôves soli-
dis unguis, Unicornes.*

*Tertiam faciunt Asini Indici,
de quibus Aristot. lib. 2. hist. Ani-
mal.*

mal. cap 1. Asinus Indicus Unicornis & solipes est. Talum solus in solipedum genere possidet. Et verba sunt *Ælianilib. 4. histor. Animal. cap. 52.* Sylvestres asinos equis magnitudine non inferiores apud Indos nasci accepi, eosque reliquo corpore albos, capite verò purpureo oculisque cyaneis esse, & cornu in fronte gerere sesqui-cubitali longitudine, cuius superius puniceum, inferius album, medium autem planè nigrū sit. • • •

Quarta species est Orygum, qui Aristoteli Unicornes & bisculi sunt & Plinio. Inde

C

pro-

procul dubio factum, quòd Authores vel verum Monocerotem cum illis commiscuerint, vel novam singularemque hujus effigiem finxerint, discipulorum conspectui proposuerint, & menti impresserint. Facile enim damus nonnulla ex jam dictis animalibus à quibusdã illorum visa, pro Unicornu proprio accepta, & posteris tradita fuisse. Non parùm errorem auxit, quòd animis illorum firma hæserit persuasio seu præconcepta opinio, foecunda multorũ errorum mater, feram illam esse animal terrestre & quadrupes, ideò de illà eadem, quæ de his

CO-

cogitare, illiquè paria cum
 hilce attribuere membra ac
 formã haud dissimilem, ne-
 cesse habuerunt. Iphis ferè hic
 accidit, quod Poëtis, qui Sa-
 tyros veros homines esse per-
 suasi, iisdem attribuere cor-
 pora villosa, capita cornigera,
 nares pressas, auresq; acutas,
 Vel, ut *Silius* 15. Cingit acuta.
 comas & opaca tempora Pi-
 nus. Ac parva erumpunt, ru-
 bicundâ cornua fronte, stant
 aures, summoquè cadit barba
 hispida mento. Unde quibus-
 dam recentium Dd. dubita-
 tio incidit, an unquam verus
 in orbe fuerit Monoceros. De
 animali Unicornu, inquit

Mercurialis tractat. de febr. libr. 5.
 valdè dubitatur, quia nemo
 ipsum vidit. *Ambros. Paræus lib.*
20. c. 39. illud figmentis & non-
 entibus annumerat. Verba e-
 jus sunt: Arbitror id animal,
 quod Unicornis dicitur, &
 vulgò intelligitur, imaginari-
 um potius esse quàm in rerum
 naturâ existens. Et paulò pòst:
 Opinionum profectò tã dis-
 sentientium tanta contrarie-
 tas facilè adducit me, ut credã,
 Unicornis haud esse propriũ
 animalis existentis in rerum
 naturâ nomen, remquẽ planè
 cõmentitiã esse pictoribus
 & rerum naturalium scripto-
 ribus ad legentium aut spe-
 ctan-

stantium voluptatem pro arbitrio effictam.

Deodatus annot. in Job. aliquè putant veteribus quidem apprimè illud notum fuisse, nobis verò & modernis ignotum. Sunt, qui, unicum tantum uno tempore in terrarum orbe esse vel fuisse Phoenicis adinstar, finxere.

At ut in horum similiumquè sententiam descendam, in animum inducere non possum. Fateor tales Unicornes, quales supra ab Autoribus descripti, hætenus in Utopiâ, hoc est: nunquam in rerum naturâ fuisse. Quis enim mor-

talium unquam vidit? ex quo nemore egressi? ex quo latibulo extracti? ex quo angulo vel ex quâ terrarum parte producti? Nemo profectò ex his, qui τῆ παντὸς circuitum navigando peragrârunt, & secretiora abditaquè ex remotissimis Africæ & Americæ insulis quæque in conspectum nostrum produxerunt, affirmat vel affirmare potest, visum sibi ejusmodi animal. Accedit, quòd apud Romanos diligentissimos rerū exoticarum ruminatores & acutissimos rariorum collectores altum de illis silentium. Quis verò dicet, hos sumptibus

bus vel laboribus pepercisse, si uspiam in aliquo orbis angulo talem belluam latitâsse fando accepissent, ut ejus sibi copiam facerent, vel ad minimum effigiẽ ejus suis numismatibus & armis imprimerent, quemadmodum iisdem Crocodilos, Elephantes, Pantheras, Dracones, Tigros, Leones & alia suis regionibus ignota animalia insculpta legimus? Juxta enim *Claudianum*

Stant bellatrices Aquila sequiquè

Leones,

Ferventesquè tument post terga

Dracones.

Verùm enim-verò hæc non tollunt nec evertunt veram &

realem hujus animalis existentiam. Non enim sequitur: Authores in describendo variant; Ergò non est, nec unquam fuit. Neminem literatorum fugit, quàm diversa verèque contraria Philosophorum scholæ stant de natura, materiâ, formâ, motu stellarum & primi mobilis. Quis autem, stellas non esse, vel non dari primū mobile, inde concludet? Hi, qui de lapide Philosophico, vel, ut hodiè loqui amant, de Elixirio seu Tincturâ universali scriptis suis orbē implevêre, & multa Magnarum rararia vanâ illius spe evacuavêre, tã monstris utan-

tur verborum figmentis, tam
diversas cudunt descriptiones,
& in tam contrarias abeunt
sententias, ut lucem facilius
cum tenebris, vel margaritas
cum carbonibus, quam illos
inter se concilies. At tantum
abeft, ut, tale quid fuisse, esse
vel exsculpi posse, inde nega-
ri velint, ut pro verâ & reali
ejus existentia ceu pro aris &
focis omni animi contentio-
ne pugnent. Et si in resæpè
certissimâ & notissimâ juxta
veri, verbum tot sunt senten-
tiæ quot capita, quis de sen-
tentiæ divortiis ad rei exi-
stentiam negandâ procedet?
Veteribus autem melius be-
ftiæ

stia formam quam modernis cognitam fuisse, quantum à veritate abluat, ex capite sequenti patebit. Qui hanc ceu alterâ Phœnicem non nisi unam uno tempore superstite esse vel inveniri posse finxere, cornuum multitudine fatis superquè refelluntur.

Caput IV.

De verâ Unicornium specie & formâ genuinâ.

Quid igitur? Multa veteribus fuisse plane incognita, vel malè intellecta, vel non satis perspecta, quæ beneficio artis nauticæ & na-

navigationum à nostratibus
 in remotissimas mundi pla-
 gas totumquè terrarum orbẽ
 susceptarũ in lucem sunt pro-
 ducta & eb erroribus vindica-
 ta, nemo sapientum est, qui
 ignoret vel in dubium vocet.
 Quid enim veteribus de py-
 xide nauticã? quid de lapide
 Bezoar? quid de Guiaco &
 Sarsaparillã? quid de Porcel-
 lanis? quid de Hispaniolã, de
 Tubã, de Magellanico freto?
 quid de toto novo orbe? quid
 de aliis novis repertis, quorũ
 historias nobis refert *Panciro-
 lus lib. 2.* Quippe non placuit
 divinæ sapientiæ illis omnia
 revelare, sed etiam nostrorũ

laboribus, industriæ, vigiliis, inquisitionibus & studiis multa reservare. Sicut mundanorum & humanorum omnium, ita etiam scientiarum & cognitionū inveniuntur incrementa, multaquē hodiernus, quæ hesternum latuere, detexit dies. Scitè *Seneca lib. 7. quest. natur. cap. 31.* Natura munera sua non simul tradit, nec omnibus patent, reducta sunt & in interiori sacrario clausa, ex quibus aliud hæc ætas, aliud postera accipit & depromit. Nemo vitio vertet, vel in contemptum canæ & venerandæ antiquitatis rapiet, si in illorum numerum quoq; referā

feram verā Unicornium cognitionem. Frequentes navigationes, quas nostri & prioris seculi industrii homines in Islandiā, Gröenlandiam & alias Boreales insulas instituerunt, docuere, Unicornes non animalia esse terrestria, sylvestria, quadrupedia, sed marina & Cetorum generi cognata. *Olag Magn.* videtur primus hoc olfecisse, dum scribit *lib. 27. cap. 10.* Monoceros est monstrū marinum. At in eo fallitur, nec ipsum animal vidisse conuincitur, quòd ei cornu in fronte tribuit. Idem quidem facit *Primerosius de Vulgi Erroribus libr. 4. cap. 38.* ita differens :

Ex

Ex Borealibus etiam regionibus [ut: ex Islandiâ & Gronlandiâ] afferuntur cornua, quæ Unicornuū marinorum esse dicuntur. Fuerunt ante annos non ita multos in hanc urbem Hullam, in quâ hæc describo, allata ex Gronlandiâ animalium marinorum Unicornium capita duo in littore reperta cum cornibus in fronte maximis. At non ex fronte (nisi per frontem totâ capitatis regionem intelligere velis) sed ex nare prodire jamjam videbimus meliùs & exactiùs. *Thom. Bartol. lib. 4. Hist. Anatom. Hist. 4.* Nostri, inquit, Mercatores in Islandiam & Grœnlan-

lan-

landiam magno studio navigantes invenere, quod in India & Oriente toto veteres tantoperè deprædicarunt, Unicornu nempe marinum seu beluam Narhval Islandis dictum à cadaveribus, quibus vesci solet, quod in superiore maxillâ dentem unicum habet longum, crassumquè rectâ protensum, gyris intortum & striatis flexibus ex majori radice ad summum acumen desinentibus. Constituit hæc *Schonfeldio* in *Ichthyologia* decimum sextum *Balænarum* genus, quod *Narhval* dicitur, habens anteriùs in superiori mandibulâ dentem longitudinis

quatenus dextrorsum vergente, licet levorsum in neutro, quod conspexi, cranio ullam alterius cornu occurrerit vestigium. Corium erat fuscum, & sub illo plurimum lardi, è quo copiosum quidem igne mercatores elicuerunt oleum. Attamen præ odoris foeditate parùm ipsis lucrosum. Spina dorsi, ut ex validis constabat vertebrais, sic desinebat in caudam bifidam, adhærente utrique lateri pinnâ satis validâ, cornu verò erat rectum, durum ac album striisque profundis à latiori basi usque ad acutum mucronem tam æquabiliter ornatum, ut

D

jurâs-

jurâsses, te viderenititum ebur
 exquisitissimâ arte expoli-
 tum, longitudinis erat novē
 pedum, septem cum dimidio
 extra cranium protuberanti-
 bus, sesquipede verò eidem
 etiamnum insidente, cujus ex-
 emptæ superficies & reliquo
 corpore fuit asperior minus-
 què splendicans. Pleniorē
 & exactiorē hujus belluæ
 descriptionem ex *libr. 3. Musei
 VVormiani. cap. 4.* verbis VVor-
 mianis hanc damus: D. Thor-
 lacus Sculonijs Episcopus
 Hollensis in Islandiâ appu-
 lisse mihi scripsit triginta ul-
 nas superantem, figurâ reli-
 quis cetis similem, pinnas
 duas

duas ad latera habentem; tubera tria in dorso, unum in ventre, branchias nullas, dentem unicum in sinistra mandibulae superioris parte ad septem cubitos prominentem, teretem, striatum, acutum, nullos praeterea minores, in vertice foramina duo, per quae aqua pro lubitu exomit. Quia imò hoc anno 1648 aliam huius generis belluam cum glacie Groenlandica ad insulae oram Borealem appulisse ipse idem mihi scripsit: Belua erat 12 ulnas longa, pinnae caudamque habens, quales habere solent cetæ, cutis plana, glabra & sine squamis, colore

D 2

pal-

pallido ad instar humani cadaveris, ubi æstui solis nō fuit objecta. Crassities corporis parte anteriore cum longitudine certare visa est, cū tamen posteriore Phocarū marinarum crassitiem non excederet. In medio dorsi bina prominebant tubera eaq; carnea. Sub pelle carnem habuit lardo vestitam, in occipitio respiramen, binos in fronte oculos bubulis paulò minores. Caput si ad corpus comparetur, admodum remote videbatur, in longitudinē paulatim extenuatum, instar bovilli fermè, nisi quòd circa occipitium amplius & grandius.

N

Nares nullæ conspicuæ. Sinistra proboscidis parte dens ille se exserebat ad longitudinem trium ulnarum cum quadrante, cui extremus apex ablatuſ, cæteròquin aliis dentibus caruit. Lingua exprorecta erat mandibula superior inferiori prominentior.

Caput V.

Descriptio Unicornis à Cetariis Hamburgensibus capti.

PLacet hisce adungere, quæ partim oculis nostris vidimus, partim ex ocularium testium relatione percepimus. Anno 1669 Men-

D 3

se

se Augusto uni ex nautis Hå-
 burgensibus Balænarum ca-
 pturæ invigilantibus, in mari
 Grœnlandico obviavit ma-
 gnus numerus Unicornium.
 Gregatim enim belluæ acces-
 serunt, sed ad primum motum
 vel sonitum magnâ celeritate
 sese sub glaciem abscondidê-
 re. Biduum Cætarii illis frustra
 sunt insidiati. Non potuêre
 tamen semper tam celeri fu-
 gâ salutis suæ consulere, quin
 post tot infidias una illarum
 tridente jaculisquè fuerit tra-
 jecta, cæsa, cum murmure ex-
 tincta, extracta & à nautis di-
 laniata. *Longitudo* bestię à ver-
 tice ad caudâ fuit octodecim
 pe-

pedum, *crassities* pedum de-
cē. *Cutis* tenuis, præfertim sub
ventre, qualis est balænarum,
glabra sine squamis, colore ci-
neritio nigricante. *Caput* ha-
bit oblongum aprino haud
dissimile, *collum* percrassum,
oculos magnitudine ovi colū-
bini. In *dorso* juxta collum ad-
scendit extuberantia insignis
instar lagenæ lardo pinguiori
& molliori repleta. *Costæ* cras-
sities, rotunditate & longitudi-
ne equinis ferè pares, in me-
dio ferè ventre foramen pro
egressu membri virilis qua-
drupedum instat. Ab *umbilico*
verò ad caudam animal piscis
formam & *phocæ* effigiem.

exactius expressit. *Pinna* in u-
 troq; latere unica, semipedem
 extra corpus longa, duos pol-
 lices crassa, in margine plana
 cum duabus angulis obtusis
 formâ ferè triangulari. *Cauda*
 bifurcata sturionum seu ceto-
 rum more. Ex proboscide
 seu *Nare* sinistro *Cornu* proce-
 rum, striatum & acuminatum
 prodiit, quod aquis cū belluâ
 extractum copioso mucos, mu-
 sco & conchulis fuit velatum.
Naris sinistrae extremitatem cir-
 culus instar coronæ vel labri
 eminentis cinxit. *Dextra* ex-
 tremas clausa depressior de-
 sinens in angulum obtusum s.
 incurvatum. In *fronte* duo fo-
 rami-

ramina oblonga ad aquæ ejectionem & aëris attractionē. *Membrum virile* thecæ inclusum. *Lardum* tres tonnas implevit, ex quo oleum longè tenuius, suavius & gratius quàm ex balænis prodiit. *Maxilla inferioris* à cetariis nulla est ratio habita. *Superiorem cum cornu scapulâ, pinnis & priapo* attulerunt.

Quia hæc bellua viva à *Lanceariis* fuit trajecta, extincta, neq; unquam ante hoc tale capitæ Sceleton in hanc urbē allatū, vel a civium exterorumquè oculis usurpatum, Mercatores, qui navi instruxerant, per magni hoc æstimarunt.

Emptorem invenit civem spectatissimum Dn. Joons Seniore, à quo mille imperialibus est redemptum. Magnum sanè pretium! At longè minus eo, quod Illustris. Dn. Frisius Cancellarius Regni Danici simili sceleto ex hæreditate Antecessoris & Soceri adeptus indixit. Summi enim hoc octo millibus imperialibus fecisse dicitur. *Amat. Lusitanus lib. 2. in Diog. de CC. refert, Mercatorem pro Unicornu duas libras ponderante duo millia ducatorum petiisse.* Hoc, quod nostris cum cranio allatum est, apud hæredes Dn. Joons venale prostat. *Κεραμύλιον* dignum, quod Magna-

gnatum, Principum vel Regum thesauris inferator. En-
ejus delineationem:

*Initium faciens a craniis
sua maxilla superioris facie exteriori.*

*Os craniis satis firmum inae-
quale cum variis protuberan-
tiis, percrassum versus sincipit;
tenuius versus rostrum
non sine omni porositate.*

*Color subflavus, qualis est of-
fium oleo madidorum.*

*Longitudo pedum mechani-
corum duorum.*

*Latitudo ab uno processuum
supra oculorum orbitas ad al-
terum, ubi latissimū, est cum
sua convexitate pedum duo-
rum, inde versus occipitium*

paululum imminuitur cum si-
nu parvo.

*Cavitas seu sinus pro oculorũ or-
bitis à labio distat pollices XII.*

Seqvuntur duo *processus* spa-
ciosi, qui *os jugale* è parte con-
stituunt, juncti processui ex-
terno *osis frontis*, & processui
antico osis temporum à latitudine
horum processuũ sensim im-
minuitur usque ad oris extre-
mitatem, ideò infra oculos,
ubi os maxillare, latum est pol-
lices XI.

Oris & naris extremitas pro-
boscidi seu rostro suo illo persi-
milis in duo latera s. partes di-
visa, quarum sinistra elevatior
& convexior est dextrâ.

Si-

Sinistra rostri vel *naris* pars
cavitatem habet insignem, ex
quâ cornu progreditur, coro-
nâ, circulo vel labro eminenti
cincta; æquat in peripheriâ
pollices duodecim, in latitu-
dine pollices quinque.

Dextra rostri pars est sinistro
brevior, depressior, in fine
clausa, lata pollices quatuor,
cujus partes in margine sibi in-
vicé laminatim impositæ con-
stituunt angulum obtusum,
crassæ semipollicem.

In fronte duo foramina seu
spiracula, quibus aërem attra-
hit bestia, & aquam ejicit
magnitudine nucis juglandis.
Distant ab oris extremitate

pe-

pedem unum cum dimidio à vertice semipedem, à se invicem septo osseo; obliquè descendunt ad palatum.

Hæc spiracula cinguntur duabus extuberantiis longis, quarum latitudo est quatuor pollicum cum sinu parvo, capita harum supra spiracula s. foramina ejaculatoria coeunt formâ triangulari, caudæ verò instar muscutorum sensim acuntur ad *nasum*, tendentes & hunc in duo latera, non quidem æqualia, sinistrum quippe, quo cornu continetur, latius est dextro, dividentes.

Extuberantiis illis supra oculorum canthum in utroque late-

latere adjacet *foramen* pennæ
olorinæ capax, distans ab al-
tero quinque pollices.

Sequitur utrinque *os maxil-
lare* oblongum, planum & le-
ve, quod in latere dextro ci-
tius & profundius immittit-
tur, quam in sinistro, & in an-
gulum obtusum desinit.

In latere sinistro ad radicem
cornu biat ad longitudinem 6
pollicum & latitudinem 2 pol-
licum.

In *osse maxillari* juxta easdem
extuberantias, ubi acuminari
incipiunt, patent *duo foramina*,
oblonga duos pollices, à se in-
vicem distantia. Dextrum
obliquè vergit ad palatum, sti-
patum

patum 2 minoribus foraminibus. At finistrum dextro spatiosius & ferè triangulare ad radicem cornu tendit. In hoc terminantur & coeunt tria foramina minora proximè adjacentia, quæ videntur esse pro nervis & ligamentis ad ipsum cornu abeuntibus.

*Juxta foramen hoc finistrum os mandibulæ oblongum insignemquè *hiatum* facit, ita ut radix cornu appareat nuda, nec ullum vestigium vel indicium, quod ab osse illo quid ablatum vel fractum sit. Videtur hic hiatus fuisse pro musculo vel tendine, qui ipsam cordis radicem fovit.*

Synon.

Supra oculos canthos in utroque latere *processus est maximus oblongus, cujus circuitus æquat sesquipedem.* In parte superiore versus occipitium *parumpet est incurvatus seu imminutus, at in parte inferiori est ejusdem latitudinis.*

Foramen sive meatus in hoc processu in circuitu constituit pedem unum cum 2 pollicibus, utriusque est oblongum ad palati interiora tendens. Hi meatus versus occipitium in angulum acutum desinunt.

In summitate verticis est Apophysis seu extuberantia insignis instar cordis divisi seu cristæ erectæ.

E

Cra-

Cranii s. Maxillæ superioris facies interior ita se habet:

A labri seu oris circulo & extremitate glabrum & læve est usque ad processus supra oculorum canthos.

In sinistra nare sinus magnus & convexus pro cornu, dextra pars depressior & angusta.

In regione oculorum palatum latum est pollices XI, posticum palati valde crassum, inaequale & asperum, processus magni supra oculorum canthos à se invicem distant pedem cum dimidio.

Juxta hos in medio palato extuberantia digiti crassitie, formâ clypei seu duplicis S, quæ quò

quò propiores occipitio, ed
latiores & ampliores.

Ad *latera* harum utrinque
processus Pterygoides seu alares cū
sinubus suis tam majoribus
quàm minoribus.

Ex illis *extuberantiis* prodeunt
duo foramina ejaculatoria s. spi-
racula pro attrahendo aëre &
ejaculandâ aquâ, quæ hic lon-
gè spatiosiora sunt quàm in
superiori cranii superficie.
Quodlibet horum in periphe-
riâ habet pollices 6, distant à
se invicem pollices 4. Utrinque
igitur seu in utrâque superficie
foramina hæc ejaculatoria fir-
missimis munimentis sunt se-
pta, quò meliùs molem irru-

entis vel exandandi sali suffi-
nere queant. Spatiosiora ve-
rò sunt in inferiori superficie,
quò aqua sensim ingressa vel
ingurgitata majori cum vi &
copiâ ejaculari bestia possit.

Juxta utramq; hanc *eminen-
tiam* sunt *sinus* seu meatus illi
magni processibus alarib; cir-
cumscripti, quibus adjacent
alii duo sinus spatiosi oblongi in-
æquales.

Ad *latera* horum sinuum *ce-
rebrum* iterum dilatatur, ut
sit oculorum munimentum.

Juxta *banc dilatationem* super
oculorum regionem utrinq;
foramen magnum in ipsam calva-
riæ

vix cavitatem penetrans, exitum præbens nervis opticis.

Sequitur *forma occipitis postica:*

Semi-circulare occiput apparet.

In vertice fert eminentiam instar cristæ.

Cavaria in peripheriâ æquat pedes duos cum dimidio.

In *cavitate* ejus sunt sinus 4, duo majores pro cerebro, & duo minores pro cerebello, utrinque duo. Sub his sinibus utrinque processus oblongi incurvati instar. Fornicis profunditas est 5 pollicum.

Basis carminata vel cristata apparet.

E 3 Lati-

Latitudo seu profunditas verticis ad basin est pollicum 10.

Cornu figura talis est:

Basis seu radix cornu in nare seu rostro sinistro latet pedum 1 cum 4 pollicibus.

Longitudo extra thecam s. rostrum est pedum sex cum 5 pollicibus.

In apice particula vel frustulum aliquod est distractum, æquat apex digiti minimi crassitiem.

Tota longitudo unâ cum basi est pedum 7 cum pollicibus 9.

Pars, que theca seu rostro includitur, videtur esse rudis & aspera sine stris, in radice instar coniturbinata, tam firmiter

ter thecæ & sinui suo inclusa,
ut moveri, vacillari vel extra-
hi nequeat.

Ubi thecâ vel rostro egredi-
tur, æquat in peripheriâ polli-
ces novem, hinc gyri incipiunt
ad formam rami viridis vel co-
dicis vi manuum intorti.

Quia præter craniû & cornu
allatum quoque est *os scapulae*,
utraque pinna & *suprapupis*, quæ ex
donatione Amici meis usibus
celsere, & intentiora mea cu-
stodiuntur, intermittere non
possum, quia illorum descri-
ptionem hinc ponedam.

Scapulae forma ferè triangula-
ris, magnitudo & latitudo me-
diocris, nullum habens tergû.

Basis in circumferentiâ æquat pedē cum undecim pollicibus.

Costa inferior obliquè adscendens 7 pollices.

Costa superior pollices decem.

Ab acetabulo ad basin per lineam rectam est pes unus.

Ab uno angulo ad alterum per lineam transversam est pes cum tribus pollicibus.

Processus brevissimus seu cervix in circuitu habet pollices 8.

Processus primus seu *anterior* vel *spina* longus est pollices 6, latus in medio pollices 2, in circumferentiâ facit pedem unū.

Processus minor inferior seu *sigmoides* est longus pollices quin-

quinque, latus in basi pollices 3, in ambitu habet pollices 7.

Pars exterior sinum habet semihunarem infra processum primum & minorem.

Pars interior facit sinum oblongum rectâ descendentem.

Angulus inferior semicircularis constat pollicibus novem, habet sinum oblongum.

Tota substantia tenuis & variis in locis pellucida. Pendet unciis XI. cum 2 drachmis.

Progredior ad *Pinnas*:

Pinna est recta usque ad humeri os thecâ duplici, exteriori & interiori. Exterior est cornea, crassa, glabra & firma, colore sub-ni-

E 5 gro

gro cum intermixtâ flavo-
 ne, formam exhibens triangu-
 larem cum basi resupinâ. In-
 terior est tenuis, solubilis,
 membranosa.

Longitudinem cum osse hu-
 meri habet pedis unius cum
 6 pollicibus.

Lata est in margine seu basi
 pollices 9.

Longitudo thecæ in costâ su-
 periori seu majori est pedis u-
 nius, in costâ inferiori seu mi-
 nori pollicum X.

Crassities pollicum in medio
 trium.

In Basi seu margine angulos
 constituit obtusos.

Os humeri extra thecam ad-
 scen-

scendit pollices 6. Pendet hæc pinna cum suâ thecâ libras 3.

Quò verò appareat, quid in pinnis, cute illâ durâ & corneâ, sit tectum & absconditum, alterâ harum cultro anatômico *sectâ*, primò inveni substantiam cartilaginofam, adipofam, grandinosam. Mox prodierunt in conspectum *juxta os humeri, os cubiti, os radii, ossa carpi & metacarpi cum 5 digitorum ordinibus.*

Os humeri in capitis habet circumferentiâ pollices tredecim.

Apophysis ejus interna est 7 pollicum, externa & inæqualis pollicum 6.

In parte superiore duplicem e-
dit sinum.

Longitudo ejus sex pollicum.
Crasities in medio pollicū 6.

In parte inferiori dupliciter
dividitur. Anteriùs super tro-
chileam seu os cubiti, ubi est
pollicum 6. Posterius, ubi ca-
put ulnæ, quod facit pollices 4

Os cubiti longum 6 pollices. In
peripheriâ caput ejus habet 7
pollices.

Os radii longum 6 pollices,
in circumferentiâ 4 pollices.

In capite superiori processus
duo, quorū minor 3 pollices,
major 5 pollices in circuitu fuit.

In capite inferiori processus sti-
liformis cum sinu suo pollicē
æquat.

Car-

Carpus constat 4 ossibus, quorum primum ferè quadratum, duplicem habet processum & sinum, in circuitu 5 pollices, in latitudine pollicem I. Secundum & tertium avellanæ magnitudinem & formā præbet. Quartum triangulare.

Metacarpus habet 5 ossa oblonga, quorum medium 2 pollices longum.

Digiti cum pollice 5, in quolibet horum patent tria ossicula.

Tota longitudo à capite ossis humeri ad extremitatē usq; digitorum æquat pedem cum 3 pollicibus.

Latitudo juxta carpum est pollicum 5.

Pendet pinna hæc evaginata

nata

nata libr. 1. cum unciis 4.

Tam affabrè hæc natura fecit, ut jures Scleton potius esse manus humanæ quàm pinnae marinæ. Et si quid pro manu Nymphæ marinæ venditari debet, illud reliquis facile præripiet palmam cunctis.

Mihi non ita pridè Miscelanea curiosa Medico-Physica pervolventi occurrit lib. 4. pag. 25. effigies ossis, humeri & pinnae phocænae vel delphini septentrionalis, quem *P. Jof. Dan. Major* ante quinquennium cultro anatomico subjecit. Mirum, quàm bellè hæc, quod ad externam formam, cum meis illis ex Unicornu

convenient! Si ossa carpi, metacarpi & digitorum tecta fuissent thecâ, id quod celeberrimus vir & curiosissimus examinador non scribit, ovum ovo non similis dicerem. Imò facile inde quis in eam opinionem venire posset, feram, quæ Phocæno adscribitur, ex Unicornuum fuisse genere & cornu destitutum, quia foemella fuit. Foemellas enim cervorum & aliorum cornigerorum cornibus carere notius est, quàm ut probatione opus.

Sanè D. Martiniere autor Gallicus in suo itinere ad Boreales cap. 36. scribit, foemellas ex balænis cornigeris, quas ille equos

equos marinos vocat, cornibus carere, & dentibus plurimis præditos esse. De formâ, figurâ & magnitudine illorum addit: nil aliàs certius de iisdem judicare possemus. Dicit tamen, cornua, quæ ex maribus attulerunt, à Serenissimo Rege Daniæ pro veris Unicornibus fuisse habita.

Descendo ad *Priapum*:

Hic longus est 7 pollices. In *basi* seu radice instar coni acuminatus.

Circumferentia ejus, ubi crassissimus, est pollicum 10.

Apex percutus.

Totus est *nervæus*, compactus ex tribus corporibus nervosis,

quorum superius & inferius medium crassitie & longitudine superant.

A basi paululum adscendunt, & crassitiem carpi cum 3 sinibus constituunt, inde sensim minuantur, & in apicem acutum abeunt.

Cutis tenuis, sed firmissima, pellucida variorum colorum, testudinis instar.

Pendet hoc membrum libram I.

Quò verò omnia hæc clariùs ad oculum pateant, ex actas horum omnium Icones.

I. Facies cranii seu maxilla superioris exterior.

II. Cranii seu maxilla superioris facies interior.

R

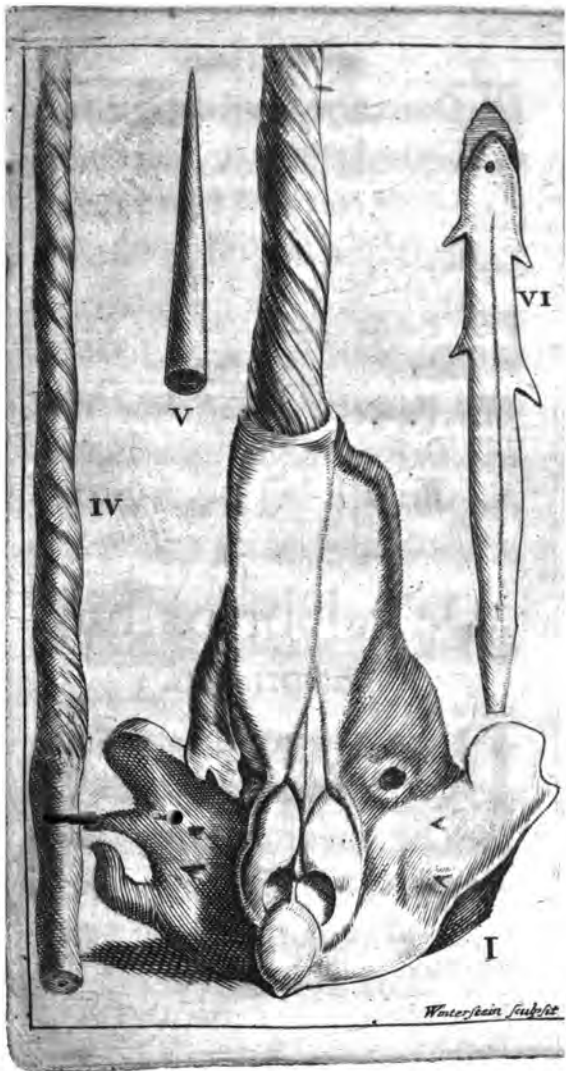
III. Osci.

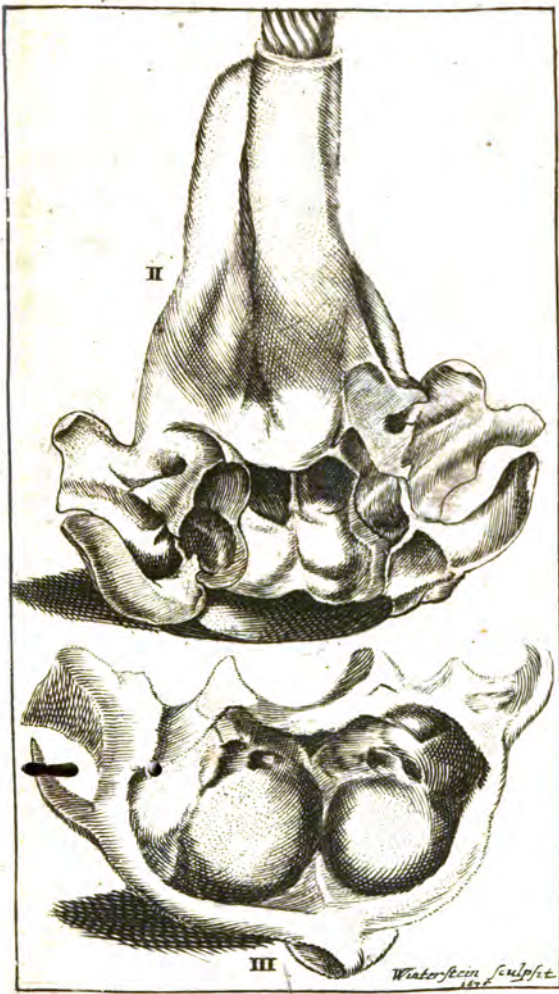
- III. Occipitis postica forma.
- IV. Cornu figura.
- V. Cornu repertum in plagâ boreali, vide descriptione cap. 6.
- VI. Jaculum ex Unicornu factum.
- VII. Pinna extra thecam s. evaginata.
- VIII. Pinna vaginata s. thecâ testâ.
- IX. Os humeri.
- X. Priapus.

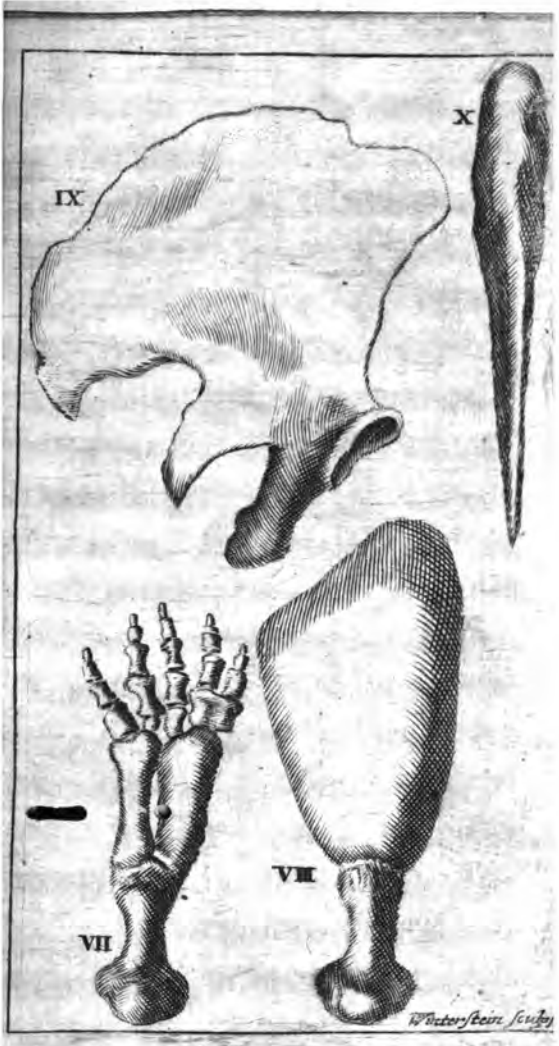
Caput VI.

De celebrioribus Unicornibus.

Reperto animali, ad cornu ipsum veniamus. Effigiem ejus, quod ad nos allatum, jam vidimus. *Athenus* & *Plinius* nigrum tribuunt cornu. Cornu, inquit *Scaliger*. *Exercit.*

exercit. 205. unum integrum Ni-
 ceæ vidimus, alia alibi subfut-
 vum unum, unum subluteum,
 accedens maximè ad buxum.
 Unum subpuniceum. Etiam
 habemus frustum candidum.
 Patrum nostrorum etate celo-
 briora fuere S. Dionysianum,
 Venetū, Antvverpiense, Hel-
 veticum, Ultrajectinum. S.
Dionysianum Gallorum Cardanus
lib. 17. de rerum variet. cap. 97. ex
 oculari inspectione ita descri-
 bit: Erat longius, quàm ut ex-
 tensâ manu stansquè apicem
 attingere possem. Crassitudo
 exigua pro longitudinis ratio-
 ne. Nam duobus digitis pri-
 mis utrinque facile complecti

poterat, adeo vero lenim in
 acutum tendit, ut vix minui
 videatur, cum in acie pollicis
 crassitiem retineat. Teres ubi-
 que & quasi fasciis ab imo ad
 summum in cochleæ formam
 ascendēribus distinguebatur.
 Erant autem fasciæ quinque,
 quas lineæ mediæ & ipsæ in spi-
 ræ modum ascendentes di-
 spescebant nullâ cavitate. Ne-
 que natura, quod sciam, huic si-
 mile quicquam effingere solet,
 sed ars, quasi in torcularibus.
 Sed torcularia duas tantum
 habent fascias, ex quibus una
 cava est, cornu hoc quinque;
 neque cavitatibus aliis nisi ad-
 modum exiguis interpositis.

Ab

Ab imo inane est, ut boum
 cornua, sed inanitas non ma-
 jor est solidiore parte, neque
 tenuia sunt labra, rectissimum
 ad amusim. Color, qualis cer-
 vino, sed absq; ramis, & longè
 gravius, pendeat enim libras
 septendecim cum tertiâ. *Bodin.*
l. 3 theat. natur. huic 6 pedum al-
 titudinē & cavitatem sestertii
 liquorem cōtinentem tribuit.
D. Venetians in fano *D. Marci*
 testatur *Maring*, quod antiquo-
 rū Unicornibus longiora sint,
 nec strias habeant, adeò subti-
 lia, ut pocula inde nulla con-
 ficiantur. Colorem habent
 cornu cervini polito, pallidi nō
 nigrescuntur occupato *Byzan-*

tio in Venetorū Remp. tralata.
Amat. Lusitanus in Diosc. lib. 2 de CC.
 hodiè inquit in ærario D. Mar-
 ci Venetiis duo reconduntur
 brachiali crassitudine, longi-
 tudine bicubitali, pretii inæsti-
 mabilis, quæ semel in anno ad-
 scensionis die cum pluribus &
 variis rebus pretiosis palàm o-
 mnibus ostenduntur. *Helveti-*
cum ad oram fluvii Arulæ pro-
 pe Brugiam seculo superiori
 inventum scribitur, interiori
 facie album, flavescens, exte-
 riori sine striis, duos cubitos
 longum, sed ut moschus odo-
 re præstans, præsertim igni vi-
 cinum. **Ultrajectini longitudo**
Parisiensi par cum sufficiente
ampli-

amplitudine. Gyri frequentiores ad extremū apicem circumducti recto tractu oblitterati. Crustæ color cinereus, cavitas mediocris, ut petentibus vinum inde haurire liceat.

Danico in castello Fridrichburgio Bartolinus assignat longitudinem septem pedum Romanorum exceptâ parte alveo inclusâ, cujus mensura pedis unius cum mensuris duabus. Ambitus septem digitorum æquali gyrorum flexu in acumē definit. Color ex candido & cinericeo mixtus per intervalla nigrioribus striis lineisque obscurioribus distinctus.

Autor Gallicus narrationis de Grön-

landiâ affirmat sine controver-
 fiâ hoc majus esse illi S. Dio-
 nyfiano. *Albertus Magnus* suo tri-
 buit decem pedes & in circui-
 tu tres quadrantes ulnæ, ejus-
 dem ferè longitudinis. *Antvver-*
piense, testatur *Gerapius Becanus*,
 qui suo tempore tria ex *Islan-*
diâ adducta, & quædam in lit-
 tore Americano inventa affir-
 mat. *Heidelbergicũ* jussu *Electo-*
ris à facultate medicâ exami-
 natum & descriptum teste *Sme-*
tio libr. 8. Miscell. Medic. Ep. 1. con-
 tinebat octo pedes fabriles,
 pendeat libras Roman. Te-
 ptendecim cũ unciis septem,
 substantia verè cornea eaque
 dura, qualis in cervorum quo-

que

que cornibus spectatur. Am-
bitum habuit crassioris partis
extremitas digitorum septem
cum dimidio, qua autem cras-
sissimum fuit, digitos 15 æqua-
vit. In orâ crassiore excava-
tum ad digitos tres. Lim-
bus in ambitu subtenuis. In
fundo cavitatis intimo album
quiddam medullaceum reper-
tum substantiæ raræ & siccæ.
Ab imo ad summū usque striæ
quædam turbinatæ. Color ex
fusco cinericius in flavitiem
dilutam vergens. *Meter anus lib.*
13. scribit An. 1586 à Turcarum
Rege 12 cornua Monocero-
tum, quorum singula pedes 4
cum duobus digitis æquabant,

OR.

F 5

Phi-

Philippo II Hispan. Regi pro
 singulari dono esse missa. In
Selandiâ ostenditur, quod ha-
 bet longitudinem 12 pedum,
 crassitiem in basi genu virilis
 colore cãdido subflavo. Alla-
 tum est à nautis in duo frustra
 fractum. Taceo alia, quæ in
 Aulis, Curiis, Bibliothecis,
Atufais integra vel fracta cup
stodiuntur.

Hoc silentio præterire ne-
 queo, ante triennium specta-
 tissimo civi Hamburgensi *Hen-*
rico Jansen Rubken p. m. morda-
 turæ & rei nauticæ ex multa-
 riis in utramque Indiam & ad
 has remotiores orbis partes
 exantatis itineribus potissimè

mo

mo per duas naves, quas mercaturæ causa ad Barbaros allegaverat, *ex freto Davis* allata fuisse 14 cornua integra diversæ proceritatis, crassitiei & ponderis. Ea, quæ longiora sunt, æquât pedes novem; quæ breviora, pedes sex. Pondus illorum lib. duodecim. Quinque basin habent solidam & firmâ. Reliqua ab imo sunt excavata; in illis gyri veri striæque incipiunt dimidio pede à basi, ubi rostro exeunt, in his statim ab imo. Illa duplo ferè pondere hæc superant, nullo interioris cavitatis indicio dato, cum hæc ad pedem & ulterius sint excavata. Vidi etiam

supra

supra viginti sex in ædibus *Vidua du Bois* & *D. Tomlo* diversæ **procuritatis & ponderis** quorum quædam radice sunt privata & excavata, quædam integram basin & radicem possident.

At etiam in hisce quædam diversitas in nonnullis circa radicem nulla gyrorum vestigia, in nonnullis quædam rudia apparent, quædam in fundo seu imo sunt æqua & plana, quædam exiguum faciunt sinum, in unius sinu foramen instar pisi, ex quo tria tenuia ossicula protulerant; nullum reliquorum sinum ita perforatum inveni, ut stylum admise-

rit,

rit, vel vi intrudere valuerim.

Quæ hujusce causæ, & quid inde judicandum vel colligendum, inferiùs videbimus. Hæc cornua partim in ædibus possessorum, partim apud Amicos in Anglia, Portugalia, Gallia expectant emptores.

Inde liquet, quanta horum **cornuum copia apud Barbaros illos lateat. Tanta, cornu** verba sunt *Bartolini libr. 4. histor. Anat. bist. 4.* in Grönlandia est proventus, ut ex Unicornu isto varia instrumenta conficiant, jacula variæ magnitudinis, pecten, cultros, piscatoria organa &c. Ipsemet ego possideo **in meo museo jaculum ex illo factum**

factum longitudine ulnæ, cras-
 sitie in circuitu pollicum sex
 cum mucrone ferreo. Iconem
hujus vide Fig. VI. Nec olim
 tantùm Episcopi nobiliores ex
 Unicornu isto baculos suos E-
 piscopales confici curârunt,
qualem Bartholinus vidit Rus-
keldiæ in templi Cathedralis
facello, nunc Regio museo de-
dicatum, sed & in urbe nostrâ
 idem *Jansenius* tres ex eodem
 confici justæ magnitudinis cu-
ravit. Eidem per easdem ma-
 ves advecta sunt *cornua recta al-*
ba quadrantem ulnæ longa, a-
 cuta in acie, sed sine striis gy-
 risquè. Radix in obtusum est
 acuminata cum circulo aliquo

&

& lineis quibusdam seu foveis
 adscendentibus. Reperta hæc
 sunt in plagâ boreali Americæ
 ad altitudinem gr. 75. Reperi-
 tur & tale ex donatione præ-
 dicti amici inter rariora mea.
 Vide Iconem V. Nautæ narrâ-
 runt, esse cornua Unicornium
 cæſorum ex utero materno.
 Risi, & pro fabulâ habui. At vi-
 deo in eâdem ſententiâ eſſe
Bartolinum in Act. Medic. lib. 2. Obſ.
 30. Quæ ſi vera ſint, illa cornua
 procul dubio latuerunt in ca-
 vitate naris tanquam radices
 cornu grândioris poſt partum
 emerſuri. Attamen ut liberè
 dicam, quod ſentio, vehemen-
 ter de hujus aſſertionis verita-
 te

tedubito. Inauditum quippe est Physicorum & Philosophorum Scholis, cornua animali in utero nasci, exquè vulvâ cornutam prodire bestiam.

Neque cornua illa cum majoribus ullâ, vel quod ad sinum, vel quod ad fundum, apicem & gyros, similitudinem habent. Forma ex capreolorum genere vel fabulorum esse ostendere videtur.

Capitulum VII

De Unicornuû marinorum opinionibus cum reliquis, quæ hætenus pro veris sunt habita ac vendita.

EX præmissis nunc queritur, an cornua hæc Unicornorum

cornium marinorum eadem
 sint cum iis, quæ à veteribus &
 modernis tãtis encomiis sunt
 deprædicata, & in Regum ga-
 zis hætenus custodita? Hæc
 sanè in tanto olim pretio fue-
 runt, ut unum Romæ pretio
 nongentorum millium coro-
 natorum aliquando venerit.
 Ultrajectinum, teste *Jenstonio*
de quadruped. c. 56. in tanto pre-
 tio est habitum, ut infinitã au-
 ri vim repetundarum damna-
 ta Colonia Agrippina con-
 traheretur. Idem ex *Baccio*
 refert, Germanos mercatores
 pro uno XC. millia coronato-
 rum petiisse, & Pontificem Ro-
 manum (nempe Julium II)

G

ere-

erectâ in Vaticano pharmaco-
pæâ frustum 12 millibus aure-
orum à mercatoribus Epidau-
riis redemisse. Inde facile quis
in eam incidere posset opinio-
nem, marina ab illis differre
Unicornibus, quantum di-
stant æra lupinis.

At tantum abest, ut hoc
verum sit, ut contrarium po-
tius firmissime credamus. Cer-
to enim certius est, à nullo
mortalium hætenus præter
illa marina in toto terrarum
orbe visa esse animalia eius-
modi cornu ferentia. Incredi-
bile autem est, si talia sint per
nemora, montes sylvasque va-
gentur, quin ab ullo conspe-
cta,

sta, exantris protracta, & Europæis nostris eorum, quæ in vastissimis Africæ Americæq; solitudinibus rariora occurrunt; scrutatoribus & observatoribus solertissimis monstrata vel indicata fuerint. Præterea jam superius indicavimus illa, quæ veteres de suis quadrupedum Unicornibus memorie prodiderunt, vel fragmenta animiq; lusus, vel asinis bobusq; Indicis congruis, vel ex aliorum fallaci relatione hausta, neque ab ipsis scriptoribus visa fuisse. Accedit, quod marina cum illis, quæ hactenus sine controversiâ verorum Unicornuum notas, formam &

nomen, in quocunque etiam thesauro & loco fuerint, obtinuerunt tam exactè, quod ad formam, figuram, strias, basin, apicem, rectitudinem, &c. cōveniant, ut nix nivis non sit similior. Impossibile autem est, tantam similitudinem deprehendi posse in iis, quæ toto genere vel specie sunt, diversa, & à se se tam longè distita, quantum profunditas pelagi à cacuminibus montium, vel calidissima aëris regiones à nivium glacierumque acervis distant. Ejusdem nobiscum sunt sententiæ viri in arte nostrâ celeberrimi, judicio pollentissimi & rerum curiosarum obser-

servatores & examinatores acutissimi.

Audiamus de hisce *Barthol.*
que Cent. IV. bistor. Anat. bistor. 4.
 de Unicornu Grœnlandico
 ita scribit: Hic est dens, quem
 pro Unicornu vero antea omnes
 venditarunt, & ex animali terrestri deciduum
 crediderunt. Affirmare non dubito,
 ex Balænæ dente desumpta fuisse Unicornua,
 quotquot hætenus hoc titulo prodierunt.
 Vidi plurimis in locis frustula,
 vidi paulò post & integra Unicornua in thesauris
 Ultrajecti in fano Sancti Dionysii alibiquè,
 sed tam similia huic balænæ denti,

ut ovum ovo. *Museum VVormi-*
anum lib. 3. cap. 14. dicit, dens ejus
 nempe Unicornis hactenus
 pro vero Unicornu à Magna-
 tibus & aliis est habitus, & hoc
 ipsum est, quod à Magnatibus
 & Principibus pro vero vēdi-
 tatur Unicornu, quodq; cōtra
 venena & morbos venenatos
 multum pollere omnibus per-
 suasissimum est. Eadem mens,
 idem judicium sedet *Nicol. Tul-*
pio libr. 4. Medic. Observ. cap. 59. ita
 differenti: quamvis acriter di-
 sceptetur, utrum etiānum ali-
 cubi extet unicornis illud ani-
 mal, cui sacrae literae præter in-
 domitam ferociam pretiosum
 attribuunt cornu, extra ta-
 men

men omnem alicuius controversiam est pleraque omnia, quae à Magnatibus observantur, congrua adeò non esse fera alicuius terrestris, quin potius prodire ex belluâ marinâ, cuius cornu passim reperire est cum in mari boreali tum etiam in Islandiâ, Grönlandiâ aliarumque vicinarum insularum, historiis. Idem sentit (ut alios taceam) Thom. Brauns, libr. 4. Pseudodoxie Epidem. p. 23.

At dicat quis: Plinius & Aelianus suis assignant colorem nigrum. Scaliger vidit unum subfulvum, unum subluteum, unum puniceum. Venetianis ut & Helveticis tribuitur forma pla-

na æqualis absque striis & gyris. Quomodo hæc conveniunt cum Gröenlandicis marinis? *Respondeo*: si hæc & hujus farinæ alia nervū habent, potius aliquibus illorum quàm hisce nostris statūs quæstionem, nempe an legitima & genuina sint, movebūt. Cornua rhinocerotum, asinorum, boum quæ Indorum nigra esse, extra controversiam est; sed quis certos nos reddet, Pliniana & Æliana non ferarum istarū fuisse corntia? *Tulpius* affirmare non dubitat, vim alexipharmacam à Plinio, Æliano, Solino alijsq; prioribus ætatis acceptā ferri non tā Monocerotis cornu, quàm ~~ferri~~ sylvæstris, *lib. 4. Med. obsc. 50.*

Tacco,

Taceo, *Thevetū* sensisse, illa non aliud esse quàm Elephātum ossa eo, quo cernimus, artificio circūnata. Sic enim in orientali-
 bus regionibus ardeliones pi-
 seis Rohardi, mari rubro noti,
 dentes circumagunt, cavāt, se-
 quacesq; arte redditas arbitra-
 riā producunt, & pro cornu Un-
 nicornis vendūt. Plana æqua-
 lia illa, nempe Venetiana, quæ
 tā subtilia; *Marinus* affirmat, ut
 pocula inde confici nequeant,
 & Helveticum, quod ut Mo-
 schus odore præstans dicitur,
 an hisce ut scrupulū vel suspici-
 onem doctis moveant, non ge-
 nuina, sed mineralia vel facti-
 ria, & ex variis alexipharmacis

G 5 con-

congesta vel compacta esse, me
prudentiores judicabunt.

Prudenter Amatus Lusitanus
Comment. in Diosc. lib. 2. de CC. Ca-
vere, ne decipiæmini, quum
multi ex calce & aliis variis re-
bus mixturam ad formam cor-
nu redactam pro vero cornu
Monocerotis monstrant. Et
Sennertus libr. 5. cap. 4. Philosoph.
nat. meminit cornu ejusdam
fossilis, quod pro Monocero-
tis cornu habetur, cui etiam
vim tribuit adversus Epilepsi-
am morbosqve malignos, & à
genuino distinguere docet,
quod verum sit admodum du-
rum, solidũ, & limari vix, mul-
tò minùs teri possit. At fos-
sile durum non est, sed facile
fran-

frangitur, teritur, & linguæ ad modum adhærescit Unicornu etiam fossili. *Job. Dausch. in Sche-diasmate* tribuit odorem quandoque gratissimum non secus, ac si quis lac cum Amygdalis miscuisset, quandoque pomū Cydonium olet, &c. pluraquè refert reperta, quæ pro Unicornu vendita. Quòd si verò illa genuina & vera sunt, planiciem hanc vel à manu artificis vel injuriâ tempestatum & longævitate temporum, quibus antequam in apricum prodierunt, forsan acceperunt. Sanè amicus meus *Jansenius* tres planos lævesquè baculos ex Unicornu marino elaboratos

possidet justæ proceritatis. Diversitas colorum, quem Scaliger & alii observârunt, parùm momenti habet. Quod extragivâs prominere, inquit *Mus. VVormian.* buxum ferè est colore, sed cultro tenuiter, si raseris, candicat. Ætate & aëris ambientis injuriis flavedinem acquirere non secus ac alios dentes Elephantis, Rosmari, Apri, &c. verisimile est. Nobis videtur cortex exterior, si judicare volumus ex adductis & visis, naturâ esse colore luteo, lurido, ad albedinem accedente, mixtis lineolis nigricantibus, qui arte tornatoris, manu politoris aut aëris salis soliqvè vi
in

in alios haud difficulter mutari possunt colores.

Sicut fraus artem, ars naturam nititur in multis imitari, si non superare, ita hoc idem contingere interdum Unicornibus, non est dubium. De adulteratione lapidum Bezoardicorum & fictitiis horum ab Indis & Judæis lucripetis efformatione querelæ Medicorum & Pharmacopæorum audiuntur per frequentes. De Unicornu idem olfecisse videtur *Cardanus* vir iudicii acerrimi, ideò *libr. 17. de rerum variet. c. 97.* quinque recenset notas proprias nec separabiles, quibus frustra ejus vera agnoscuntur. Prima est ambitus ille

ille torcularis, qui nisi ab arte
 fiat, nulli alii convenit. Secun-
 da est durities maxima, ut non
 [quemadmodū Ebur] radi fa-
 cile queat vel acutissimo cha-
 lybe. Tertia est, quod ponde-
 rosissimum est, & ebore mul-
 tō gravius. Nunc Ebur cervi-
 no cornu, quā parte solidissi-
 mum est (scilicet cacuminibus) paulō est gravius, pēn-
 quā parte multō, at Ebore lon-
 gē gravius est cornu Monocerotis.
 Quarta est, quod exhibi-
 bitum columbo liberat ipsū a
 veneno, licet agrē, non enim
 pari pondere. Quinta est color
 ille buxeus, quo à cornu vacca
 Indica distinguitur. Illud e-
 nim

nim nec pondere nec duritie inferius est , sed hoc penè nigrum est, & quasi squamosum, cùm substantia cornu Monocerotis Ebori non sit absimilis. His fit, ut aquæ impositum bullas non excitet. Nam solidissimum est, ut dixi. Quòd si frustum magnum sit, rectitudo manifestum veri Monocerotis argumentū probet. Nullus enim dens aut cornu rectum est exquisitè.

Medici Augustani adducti à VVor. mio cap. 14. libr. 3. dicunt, ad descriptionē legitimi cornu Monocerotis requiri, ut sit ex toto solidum (quod tamen in multis non reperitur) sine ullo nodo

do aut fissurâ, anfractuosum, & spiris minusculis quasi lineamentis decenter convolutum, inodorum, colore nō absimile **cornu vetusto, hoc est ita pallidum, ut subflavi quid habeat.** *Forestus Tom. I. lib. 3. de Feb. Syncop.* asserit, frivolum esse experimentum quorundam vulgarium, quod ipsum in vinum projiciant, & si bullas vinum emiserit, verum & legitimum esse pronuntiāt, licet unum quodlibet cornu idem præstet. Verū exactius id experieris quàm quilibet Mercator, qui falso aliud cornu pro Unicornu vero ac legitimo vendit. **Seobem ejus cum arsenico devorandum dabis**

dabis Gallinæ, Turturi aut Columbæ, si superstes mâserit, verum ac legitimum pronuncias bis Unicornu esse. Alii in Aurifabri fornacem demittunt, si odorem cornu à se non emittat, verum prædicant. Alii referunt, quòd in ustione non omninò comburatur. Vide

Amat. Lusitan. Com. in Dioscor. lib. 2. de CC.

Caput VIII.

Utrum ossa illa cornua vel dentes dicenda?

item an decidua?

Quemadmodum nostri seculi Doctoribus cum turbâ veterum errare vel delirare indecorum est, ita

H

à

à quibusdam illorum in controverſiam ducitur, an oſ hoc, quod paſſivè cornu vocatur, hoc nomine ſit dignum, vel deſpotivè nominari mereatur. Lego dentem appellari à *Bartholino, Vormio, Schonfeldio, Braunio, aliis.* Autor *Relationis Gallicæ de Grœnlandiâ* D. de la Motte inſcriptæ, & in Germanicam linguam à D. Sivero Hamburgeniſi P.P. translata, affirmat *cap. 9.* cornua, quæ immeritò cornua dicuntur, nihil habere commune cum hiſ, quibus jure merito hoc nomen competit. *Cap. 10.* hanc affert rationem, ſi ſunt dentes, piſces non poſſunt eſſe Unicornes, quia ca-

rent

rent cornibus. Si verò sunt cornua, verè sunt Unicornes, qui unicum tantùm cornu habent. Allegat ex Specimine Islādico *Angrimi Jona* verba hæc: Reperti sunt dentes, quos pro cornutis hic habuisse putatur, balænarum pretiosi & potiores maris æstu in siccum reiecti ac literis Rhunicis indelebili glutine rubescentis coloris inscripti, ut nautarum quilibet suos, peractâ aliquâdo navigatione, recognosceret. Ex Aristotele hanc adducit rationem: Omnes Unicornes cornua sua in fronte ferunt, hi verò pisces habent sua falsò dicta cornua in apice mandibula-

le & in gingivâ eo loco, ubi
dentes insiti sunt. Cornua af-
figuntur fronti per Symphy-
sin, si verò dentes radicati sunt
in mādibulâ, per Gomphytia.

Quia ad oculum vidimus
in isto cranio illud, quod pro
cornu habuimus, mandibulæ
insitū fuisse pedis circiter lon-
gitudine, & in longum foràs
prodiisse lanceæ humi prostra-
tæ instar eo modo, sicut Pistris
piscis ferram, & alius piscis xi-
phias suum fert gladium. *Capite*
XI. pergens dicit, quia illi pisces
nec pedes nec ungues habent,
quòd & ideò cornibus careāt.
Concludit, quòd illis piscibus
dentes excidant & renascantur

sicut

sicut pueris, ipsum S. Dionysianum esse dentem sponte prolapsum ex mandibulâ piscis ab Islandis Narhual dicti, neque cornu esse posse.

Verum enimverò, quamquam hæc acutè satis disputata fatear, tamen isdem subscribere nequeo. Ecdenim? Certo certius est, in totâ rerum universitate non repenti animal dentatum, cui natura non nisi unicum dedit dentem. Unicornia dari & quibusdam solipedibus unicum tantum cornu, sicut bisulcis duo nasci, experientia testatur. At dari integram animalis speciem, cui non nisi unicus dens à natura

datus, à rerum naturalium pe-
 ritis, ullibi ante-hac vel scri-
 ptum vel visum vel auditum
 quis asseret? quis probabit?
 Dentium radices acuminatas
 tenuiores multò & subtiliores
 esse ipsis dentibus, atq; in ma-
 xillis, ubi prensatio & incisio
 cibi fieri debet, rectè adscende-
 re vel descendere, notius est,
 quàm ut probatione egeat. At
 in Monocerote omnia contra-
 rià. Radix seu basis neque acu-
 ta neque cornu multum tenu-
 ior, sed ejusdem ferè cum hoc
 crassitudinis, imò ipsius verba
 sunt V. Worm, denti respondēs;
 neque deorsum neque sursum
 vergit, sed recta linea in sinu
 suo

suo ad oculorum orbitam ex-
 eurrat; neque os hoc in palato,
 ubi prensatio & incisio cibo-
 rum fieri potest & debet, sed
 extra è nare lanceæ oblongæ
 instar progreditur. Quo igitur
 jure dentis nomen ei tribui
 potest? Etsi dentes animalium
 juxta *Aristot. T. 3. de Animal. histor.*
cap. 1. multiplici differentiâ inter
 se, tum hominis ratione vari-
 ant, aliis utrinq; dentatis, aliis
 altero dentium ordine caren-
 tibus; atque officium denti-
 um est mordere & secare, unde
 dentes quasi edentes, & græcè
 ὀδόντες quasi ἐδόντες dicuntur,
 tamen nullum horum de ani-
 mali nostro dici potest. Neq;

utrinque est dentatum neque altero tantum dentium ordine, quantum nobis constat, caret, neque dente ita dicto ad mordendum & secandum vel edendum utitur, neque hic aliquid cum ullâ dentium specie, quod ad usum & formam, simile vel commune habet. Hoc ipso si non excludatur dentium ordine, nomine & specie, quo præterea excludi debeat, equidem non video.

Quid de piscium dentibus Medici & Philosophi statuunt, notum. Omnium horum Cōpypheus *Aristotel. libr. 3. de part. Animal. cap. 1.* scribit, pisces omnes ferratis sunt dentibus, uno

uno excepto, qui Scarus dicitur. Complures etiam dentes in linguâ habent, etiam in palato. Cujus rei causa est, quòd, cùm merfi in aquis degant, humorem cum cibo admittant, eumquè exspuant quamprimum, necesse est. *Cardan. de Varietat. rerum. libr. 7.* sunt, inquit, qui unum tantùm ordinem habent velut Scarus & Aurata, quidâ duplicem ut Galeis quibusdam, aliis triplex ut Malthæ, quadruplex Squatinæ & aliquando quintuplex, Lamiaë sextuplex, Maraxo referunt novem esse. In his verò & aliis hujus generis ne Jota apparet, quod pisci & belluæ nostræ

stræ marinæ tribui possit. Quid?
 Si cornu ejus hoc nomine est
 indignum, & dens appella-
 dum, quo tandem nomine
 ipsum animal nominabitur?
 Neque Monoceros neque Li-
 nicornis dici potest, cum hæc
 nomina argumentum notam-
 què cornu præ se ferant insi-
 gnem. At non aliud quàm
 hoc illi feræ nomen hæctenus
 à doctis neque ab ipsis illis vi-
 ris magnis, qui pro dente pu-
 gnant, datum fuisse vidi. Cer-
 tum est, quòd in Maxilla à
 Vormio, nostris nobisque
 visâ, nec vola nec vestigium
 ullius dentis appareat. An ve-
 rò in inferiore fuerint, vel an
 ceto-

cetorum instar, ad quorum genus refertur, edentulum sit animal, nos fugit. Quòd si dentes maxillæ inferiori infixi, optimè illi quadrat hoc, quod *Aristot. de Cornigeris* affirmat, utrinque dentata non esse, quippe quæ primoribus maxillæ superioris careant dentibus, *c. 1. de Animal. Hist.* Hisce addo, ut alia taceã, quæ *Cardan l. 17. de Variet. Rer. c. 97.* ex rectitudine indicia petit; Rectitudo, inquiens, manifestum veri Monocerotis argumentum præbet. Nullus enim dens aut cornu rectum est exquisitè præter illud vaccæ Indicæ, sed vaccæ cornu distinguitur colore atque substantiã, &

prætereà formâ. Nam est coniforme, ut in parvo etiam frusto ab imo ad summum magnam latitudinis differentiam invenias. Cû in Monocerotis cornu, si parvum sit, nulla penè in maximâ latitudine exiguum in ambitu discrimen habeat.

Neq; huic obstant, quæ superius in contrariû & pro dente adducta sunt argumenta. Fateor, si dens est, nec animali nomen Unicornis, nec denti Unicornu competit. At unanimi Doctorum calculo à multis retrò seculis & illi Unicornis seu Monocerotis & huic Unicornu nomen est tributum. E. nō est dens. An *Anguinus Jonas* os, quod

quod dentem vocat, pro vero Unicornu agnoverit, mitto. Si fecit, unius autoritate stare non possumus, cum tot in contrarium habeamus. **Quosdam Unicornes cornua in fronte ferre, ex Aristotele certum. An vero huic summo reru naturalium mystæ ignotum fuit rhinoceroti cornu non in fronte sed naribus esse? Nō igitur illud de omni & quavis Unicornu specie pronunciavit effatum. Quæ ossa per *σύνφυσις*, quæ per *gomphysis* inserta sint, hoc Medicorū æq; quàm Anatomicorū docent Scholæ. *Symphysis juxta Galen. de Oss.* in proœmio est naturaliu ossium unio,**

vel

vel quando dua ossa sibi invicem aut immediate coalescunt (veluti quæ fungiosiora & mollia sunt) vel quando aliorum interventu connascuntur, ut sunt ficciora & densiora, nempe mediâ cartilagine & dicitur Synchondrasis ; vel mediis nervis, & dicitur Cineurefis ; vel mediâ carne, & dicitur Syfarcosis. Gomphysis vero est, cum ad instar clavi os ossi infigitur, vel cum os unum alteri penitus est infixum, ita ut ne tantillum quidem (velut dentes suis alveolis) moveatur. At per solam hujusmodi gomphysin os, de cujus nomine quaeritur, mandibulae huius

ius

jus feræ instar clavi esse infixū,
 hoc probatum nondum vi-
 deo. Licet enim videatur cra-
 nio insitum ad pedis vel sesqui-
 pedis longitudinem, tamen
 gomphysis inde nondum ad
 oculum patet. Potest esse insi-
 tum mediâ cartilagine vel me-
 dio nervo, quæ symphyseos
 sunt species & Synchondrosis
 & Syneuresis dicuntur. Imò
 horum medio insitum fuisse
 testatur *VVormius*, dicēs in Mu-
 sæo, interiorem ejus superfici-
 em asperam & horridam red-
 debant ligamentorum mem-
 branarumquè, quibus dentis
 radix obvolvebatur in suo al-
 veo, reliquis. **Quidni igitur**
 insi-

insitum dicamus, sicut majorum
 osium capita insita sunt
 acetabulis suis? Piscis Xyphie
 & Pistridis exemplum nil ad
 rem. De his *Jonston. histor. de
 Pisc. cap. 4. Art. 4.* Ultraque ma-
 xilla rostrata est, superior ma-
 gis ossea durior, aliquando bi-
 cubitalis, inferior etiam trian-
 gularis. Dentes ipsi falso *Al-
 lianus* tribuit, non admodum
 curvos nec admodum ina-
 nes. Nullos enim habet. Eo-
 rum loco ossa oblonga & aspe-
 ra in palato resident, absunta
 in tanto gladium materia, que
 dentibus cedere debebat. Hæc
 si vera sunt de gladio Xyphie,
 cur non etiam vera de cornu
 Mono-

Monocerotis? Sanè in omnibus corniferis cornua non eodè modo ex capite prodire docent Philosophi & Anatomici. De Bobus scribit *Cardanus* constare, quòd ossi cornua non inhæreant, tum quòd absque labore detractâ cute auferantur, & quòd in Phrygiâ, teste *Aristotele*, boves mobilia cornua habent, ipsiq; Indico *Garfias ab Horto* Unicornu mobile, quod nunc in dextram nunc in sinistram obvertere, modò attollere, modò dimittere potest, attribuit cornu. Neque forsan aliter Rhinoceroti cornu, cui hætenus nemo de nomine controversiam movit, est affi-

I

xum.

xum. Quid, quòd teste *Bartholino libr. 4. Anat. cap. 4.* in cranio humano nonnunquã cornua excrescunt, modò mobilia, modò duriora, arietinis similima, interdum cranio, interdum cuti affixa. Exempla habent *Paræus, Hildanus, Rhænodeus, Zacutus, Severinus & alii. Museum VVorm, lib. 3. cap. 24.*

propoqit Equum cornutum,
ejus utraq; auriculâ parte
 exteriore enatum cornu, acutum, pennæ olerinæ crassitie, lōgitudine unciarum duarum cum dimidiâ, pendulum & mobile, statis temporibus deciduum, &c. Manet igitur nostræ belluæ, quocunque etiam

me

I

me

modo cornu ex proboscide seu nare exeat, & in cranio generatum & affixū sit, Unicornis gloria ejusquē cornu Unicornu nomen illibatum. Vel si novo nomine illam insignire placet, vocetur Rhinoceros marinus, quia cornu ex rostri extremitate instar Rhinocerotis exferit. Sicut enim hic quoque ex rostro porcino, sed antè acutiori, neque tam obtuso, ita in hujus extremitate cornu extat, unde nomen sortita est bestia.

Atne longiās hīcē itimoret, pergo ad aliam primæ congenerem quæstionem, an nempe cornua hæc sint deci-

III

I 2

dua,

dua, bestiisque vel sponte excidant, vel à repullulantibus novis extrudantur, vel vi glaciè interdum auferantur, & iterum nascantur & repullulent? De eo, vix est, ut dubitemus. Ferunt, inquit *Vermius in Museo*, ejusmodi belluas glaciè crustis majoribus implicatas magno impetu hoc dente se expedire, unde frangi & multilari haud rarè contingit.

Superiùs dixi, ad nos allata esse quædam ab imo cava, quædam in basi seu fundo solida & firma. Amicus, qui possidet, dicit, esse hæc Unicorni-

um

um terrestrium, illa marino-
 norum. At hoc condonan-
 dum homini literarum rudi,
 sed rei nauticæ scientissimo.
 Indè ego conjicio, illa cava
 ab animalibus esse deposita &
 abjecta, hæc verò solida ca-
 ptis, occisis vel mortuis cum
 radice adempta. Hæc enim in-
 tegram possidēt radicem, quæ
 etiam in calvariâ ad nos addu-
 cta, ad oculum patet. Cava
 verò hæc destituuntur. Atque
 idèo firma & solida illa hæc
 excavata, quamvis longiora
 sint, pondere multum su-
 perant. Accedit, si feræ oor-
 nua sua nonquam deponerent,
 quòd in immensam molem

hec sint excretura, cum cornua
 per dies vitæ redrefcere soleant
 in pleis que cornigeris, & de
 horum ætate ex cornibus judi-
 cium fieri soleat. Quapropter
 & hircis cornua sunt decidua,
 tum utilitatis causâ, ut onere
 leventur; tum ex necessitate,
 præponderet. Lubens hæc
 adjungo, quæ *Athor, relationis*
Gallie de Groenlandiâ cap. 11. ex o-
 re Illustrissimi Cancellarij re-
 fert, nempe Regem Danie
 tempore quodam jussisse cor-
 ni integrum in loco, ubi cras-
 sissimum, nempe juxta fundu-
 em radicem terra dissectari.
 Sectione institutâ, deprehen-
 sa fuit cavitas, in qua cornu
 exi-

exiguum ejusdem cum majori formæ & essentiæ apparuit. Peractâ circumcircâ sectione sine parvuli hujus læsione, viderunt, parvulum hoc majori insitum fuisse, quousque cavitas se extendit, reliquâ parte solidâ & firmâ. In *Musæo VVormiano* hæc adscribuntur *Esaiaë Fleischeri* Pharmacopæo industrio Regio. Utrum hæc sit genuinûm cornuum mutantorum vel abjiciendorum ratio, vel an beltia deponant sicut cervi in locis difficilibus, non quidem quotannis, quod solis cervis datum, sed temporis longiori intervallo, de hoc ut de re incertâ certi quid affir-

mare non possumus. Hoc certum est, cornua cava ab imo in margine inferiori esse pertenuia & jam striata ut pleraque solida, striæ genuinæ demum incipiunt eo loci, ubi mandibula sunt egressa, vel cum vel sine sinu. Ideò puto, non à verò abluere cavitatem hanc à protuberantibus & pululantibus novis cornibus cœptam vel à radice impressam, relictaque ab aquarum altitudine, vermium coluvie, & temporum edacitate augeri, & dū coelo soliquè est expolita, majorem fieri. Unde accidit, ut nunc altero profundius esse excavatum. Hoc addo, in quibus-

busdam excavatis me reperis-
 se corticem fibrosam, oblon-
 gam, cortici arboris emortuæ
 persimilem, quæ cum nigrâ &
 aridâ medullâ inclusâ falsedi-
 nem gustui præbet. Hæc an ei
 sit naturalis vel adventitia, &
 ex maris falsedine impressa, in
 medio jam relinquo. *In quorum*
cavitate reæt à medulla pinguis, mol-
lis, adiposa, odore gravi & rancido.
 Iam inveni etiam apud Vidu-
 am *De du Bois* unum satis pro-
 cerum, quod totum est dia-
 phanum vel perspicuum, ita
 ut ab imo per ipsum apicem
 acies oculorum penetra-
 re possit.

Medicinâ præstent vel præstare jactentur, de hoc jam paucis. Reperio autem hîc magnam judiciorum testiumquè diversitatem. Quidâ nimium extollunt, quidam nimium deprimunt, quidam mediæ insistent via.

Certum est, veteres in eorum, quæ Unicornia dixerunt, viribus & laudibus deprædicandis nimios fuisse, illis non tantum alexipharmacam, sed etiam magicam ferè attribuentes virtutem. Philostratus Lemnius in vitâ Apollonii Thyaneî libr. 3. cap. 1. testatur, conficere Indos ex illis cornibus pocula, referentes, nullis morbis illo die

affici, qui ex hujusmodi poculo potârint, neque, si vulnerati fuerint, dolere, & ex igne etiam incolumes egredi, neque ullis venenis lædi, quæcunque nocendi gratiâ in potu dantur; idcirco Regum esse eadem pocula. Addit *Ælianus lib. 4. de Animal. cap. 3.* Ex hoc cornu bibentem ab insanabilibus morbis tutum fieri, neq; cum ipsum convulsionibus corripitur, neque sacro morbo tentari neque venenis ullis. Quin, etiam si quid pestilens biberit, tum id evomere, tum quæ ad sanitatem redire. Nervosè de suis *Angelus Borgenus* citante *Horstio Inst. Med. Disput. 26. de Med. occult. facult.*

Unâ

Unâquè in fronte superbi
Cornu, quod Regis Indorum proti-
nus aurèis

Orbibus includunt, & vina liquē-
tia potant,

At tum nec morbos, uti sentire fe-
runtur,

Nec quæ inter mensas occulta
hassere venena.

Ex recentioribus quidam vim alexipharmacam unicornibus penitus adimunt. Ego, inquit Mercurialis consalt. Med. T. 1. cons. 94. adduci nequeo, ut credam, cornu illud Monocerotis ullâ peculiarem venenorum expultricem facultatem tenere, nisi ipsum virtute suâ exsiccatóriâ proinde atque alia multa exsiccantia aliquid efficere posse di-

ca-

camus pro venenis extingue-
dis. *Ambros. Paræus* in eodem
hoc probando valdè sedulus &
prolixus est. Verba ejus, quia
aliorum etiam nititur autho-
ritate, *ex libr. 20. cap. 39.* hæc ad-
ducimus: **Demus, unicornes**
esse, an propterea efficitur,
eorum corpus tantæ ad ver-
sum venena esse & vana etia
efficaciæ? Si experientiâ & re-
rum eventis agendum est, san-
ctè hoc affirmare possum, plu-
ries me tentasse, nunquam ta-
men quicquam ex cornu istoq;
quod pro unicornis jactatur,
adventus venena feliciter agit
mihi commissis successe. Si
testibus & autoritatibus pu-
gnan-

gnandum, magna pars melioris notæ Medicorum jam pridem hoc cornu valere jusfit, & divinas illi admirandasque virtutes, propter quas antea tantoperè expetebatur, detraxit, multis quidem justis, sed duabus potissimùm rationibus. Prima est Rondeletii, qui hoc in genere adstruit, cornua nullo neque sapore neque odore esse prædita, itaque nihil virium in re medicâ possidere, nisi fortè ad desiccandum. Nec me latet, inquit, plures facultates illarum prædicari ab iis, qui lucrum quæstumque de iis faciunt. Ut de rasura Unicornis, quâ auro pendunt, propterea, quòd

quòd venenis & vermibus ut plurimum advessetur; quòd non minùs præstare cornu cervi rasuramq; eboris existimo.

Quod causæ est, cur ad eundem morbum pauperibus Elephanti dentem, divitibus autem cornu unicornis, quòd minimum pro cæteris expectant, pari successu præscribã. Hæc Rondeletii sententia est, qui sine discrimine pro Unicornis cornu solebat substituere nō modo CC. aut dentem Elephantis, sed etiam ossa equina, canina & mirabolanorum. Altera ratio est, quòd, quicquid venenis resistit, est cardiacum, id est: cordi, quòd venena præfer-

sertim appetunt & oppugnant, roborando natum. At nihil roborandi cordis vim habet præter laudabilem sanguinem & aërem, quia duo illa solum cordi sunt familiaria, utpote sanguinis arteriosis & spirituū vitalium officinæ. At cornu Unicornis ut nullum odorem, sic nec ullum in se aërem continet, totum terrestre & aridum. Nec verò facultatis concoquentis vi in sanguinem verti potest, quia, ut ex succum sit, & ex carne est. Quare ut nec in chylum sic nec in chylum & sanguinem verti potest. Nulla igitur similitudine aut familiaritate cordi jūgitur.

K

Jam

Jam verò apud Hippocratem
 & Galenum de cornu unicor-
 nis ne verbum quidem unum,
 qui tamen tot sententiis cor-
 nu cervinum commendârunt.
 Itaque Capellanus primarius
 Regis Caroli IX. Medicus cre-
 brò dicere solebat, se libenter
 eum morem sublaturũ de cor-
 nu Unicornis frustra in pat-
 ram Regiam demergendo, nã
 nôllet, eam opinionem tam al-
 tè in animis hominum infi-
 xam esse, ut vereretur, ne non
 ratione expugnari posset. Ad-
 de, quod dicebat, si superstitio-
 sum ejusmodi remedium non
 prodest, certè non admodum
 obest. Pergit idem, cum aliquã-
 do

do ex Ludovico Dureto Regis Medico & Professore quæsi-
vissem, quid de ejusmodi cor-
nu sentiret? respondit ille, ni-
hil se ei viriū attribuere; quòd
si quando temporum & con-
suetudinis vitio victus id cor-
nu præscriberet, non alio se id
consilio facere, quàm ut mede-
retur animi deliquiis, quæ con-
tingunt ex seroforum humorū
in ventriculi orificio natantiū
copiā, quæ in compositos ho-
mines facit. Quod huic cum a-
liis pari facultate præditis mix-
to vis insit terrestri suā succi-
tate aquosi humoris absorben-
di. Hactenus Paræus.

At medium tenuere beati!

K 2

Alii

Alii sunt non minores cum jam
 adductis laudis eruditionis &
 experientiae Medici & Philoso-
 phi, qui in contrariam eunt
 sententiam, insignem Uni-
 cornu alexipharmacam virtu-
 tem tribuentes. Ex innumeris
 unum atque alterum hic te-
 stem producam. *Martinus Forbi-
 serus* Anglus de Navigatione
 ad India Occidentalem, visus,
 inquit, est piscis mortuus, e cu-
 jus rostro cornu rectum ac in-
 tus cavum surgebat ulnae & ses-
 qui longitudine, cuspidem pau-
 lum attritam seu contractam, quod
 postea facta experientia perin-
 de ad venena arcenda valuit, ac
 Unicornua nostra tanti aesti-
 ma-

mata, quæ prognata vulgò creduntur ex fronte terrestris animalis, quod nunquam conspectum. *Thuanus lib. L XV, Hist p. 141 T. 1. Et Palmarius Constantinus de febr. pest.* Nobile, inquit, & generosum adversus omnes venenatos pestilentesq; morbos remedium est cornu Unicornis, quod Reges, Principes, quique viri divitiis affluentes penes se habere, atque in futuros usus recondere debeant. Et iterum insigni equidem (quantum explorando assequi potui) facultate præditum est adversus venena & morbos omnes malignos. Dosis est ℥j. aut ℥ss. quod minimū esse de-

K 3

bet.

bet. Nam cum vulgò quatuor
duntaxat aut sex granula por-
rigere soleat, quid conducere
possit, non video. *Amatus Lusit.*
Comm. in Dioscor. lib. 2. de CC. Me-
dici, inquit, Lusitani nostri,
qui diu apud Indos artem me-
dicam exercuerunt, & ad nos
reversi sunt, dicere solent, nul-
lum apud Indos validius & po-
tentius antidotum contra ve-
nera & febres pestilenciales re-
periri hoc cornu unicornis, de
quo & nos omnino pluribus cele-
brioribus Medicis tam Hispa-
niae quam Italiae sententiam
ferre possumus, quò illius sco-
bem scrupuli quantitate in o-
leo contra opotum arsenicam
dede-

dederimus, & per vomitum totum rejectum fuerit, ut æger liber ab orci faucibus ereptus manserit. *Forestus T. 3. libr. 30. de puncturâ animalis venenosi* consullit, ut ignorato veneno theriaca potui tribuatur aut Unicornu. Et *Tom. 1. lib. 3. observ. de febrî syncopali* idem observat. Unicornu verum maximè in Syncope profuisse cû vino in principio paroxysmi seu temporis syncopis propinatû. *Thom. Barthol. lib. 4. hist. Med. hist. 1.* testatur, felici successu Medicos urbis Hafniensis observâsse, potentissimè provocare sudores in febre malignâ tum grassante, & cum sudore largo extinctas

K 4

esse

esse febres. Exhibitum pulverē
 ejusdē à scrupulo uno ad drach-
 mā semis in aq. Card. B. vel Sā-
 buc. Cerevis. &c. etiam in vitis
 insuetisquē sudorem copiosius
 expressisse. Pergit: dedi quam-
 plurimis febricantibus rarò si-
 ne optato successu, ut in usum
 pauperum hujus unicornu fru-
 stula non pauca consumferim.
 Experti sunt quoque eandem
 vim in ægris suis Medici con-
 summati *D. Wormius & Motius*,
 ut candidè mihi confessi sunt.
 Neque solū exhibitus pulvis
 profuit, sed collo appensa fru-
 stula amuleti vicē sustinuerunt.
 Rogatus transmissi frustulum
Cl. V. Alberto Cupero Med. Prof. Lei-
denfi

*densi amico, q̄vi an. 1655. magno
 successu in pulveris formā re-
 ductum cum aquâ convenien-
 ti exhibuit ægrotis lue pestife-
 râ, quæ totum Belgium depopu-
 labatur, correptis, ut aut illi-
 cò convaluerint, q̄vi principiis
 obstitère, aut leviora experti
 symptomata morbum faciliùs
 tolerârint, aut certum exitium
 in aliquot dies distulerint. Hof-
 mannus in Pharmac. Schröd. libr. 5.
 dicit, in febribus malignis à
 scrupulo i. ad drachmam semis
 sudore largo in sequente salu-
 tarem præstat usum, nec minùs
 in Epilepsiâ conducit. Pbil. Heg-
 steterus observ. Med. Decad. V. casu 9.
 hæc habet: Servatur in nostrâ*

familia cornu ejusdam speci-
 es, quã unicornu dicunt. Pre-
 dicavit ejus laudes Petr. Paulus
 Hechsteterus Med. Pfortzhei-
 mensis p. m. in dysenteria pe-
 stilentiali & ad expulsionem
 variolorum sudore: Ego in ma-
 lignis febribus, in dysenteria,
 in nimia hæmorrhagia non si-
 ne fructu usus. Ante 20 annos
 Dn. Sighartus Pharmacopæus
 ingenuus unã cum quibusdam
 ex Collegio Medico, in quo-
 rum numero & ego, subjicit
 experientia cornu quoddam,
 quod Unicornu vocabant, &
 oblatis duobus canibus æqua-
 lis stature utriqve Nucis vom-
 icæ, in lacte drachmam unam,
 uni

uni verò ex iis cornu rasuræ paulò post ad gr. in eodem fuoco. Ambo convulsi miras sensere contorsiones, à quibus alter, cui & cornu exhibitum, vomuit, & convulsiones leviores sensit, qui vivus & alacer tertio die dimissus, perit alter agitatus multis convulsionibus, qui solam noctem fuit spatio mediæ horæ. Postera die ejusdem cornu vires experti sumus in alio cane, cujus convulsio multa, at non lethalis, & hic sine vomitu convaluit.

Agmen claudant *Medici Augustani*, quorum verba in *Museo VVormiano* inter alia hæc sunt: Quin etiam visum est nobis ad

experientiam rerum Magistrā
 tanquam κρηγεῖον descendere,
 num viribus & facultate id prę-
 stare possit (oblatum nimirum
 unicornu) quod vero Mono-
 ceroti tribuitur, cujus usus ad-
 versus venena Alexipharma-
 cum quoddam & præialis Be-
 zardicis omnibꝫ venena pro-
 pulsandi potestatem ei inesse
 perhibetur. Dato in præsen-
 tiā nostrā arsenico canis mori-
 bundo infusis hujus cornu ra-
 pientis revixit. Affirmat *Avan-
 tas Lusitanus*, se ipsum talam pro-
 bam fecisse in duobus pullis
 columbinis, quorum unus, qui
 alexipharmacum non haufe-
 rat, inter horam obierat, alter

verò, qui ebiberat, quinque supervixit horis.

At negat *Casp. Bartolinus* vir limati iudicii Arctoo huic unicornu inesse vim singularem adversus venena. Respondet *Tulpius libr. 4. observ. Med. cap. 59.* Nos tamen non semel hanc in ipso evidenter adinadvertimus. Sed imposuit fortè viro inclyto, quod in canibus fecit periculum sive per Arsenicum sive Mercurium sublimatum, quibus duobus potissimum in eiusmodi tentamentis utimur, quæ sicca atque adurentia venena ut maximè temperat lene aliquod oleum, sic adeò non refrenat, nedum coercet, quin potius

potius exasperat ficcus nō modo hujus unicornu, verū etiam quorumcunq; cornuum pulvis.

Caput X.

De domesticis

Experimentis.

NUcem vomicā canibus & aliis coecis natis brutis praesentissimo esse veneno scholæ tam Philosphorū quàm Medicorum docent. Nō lubet jam controversiam tractare, an hæc sit eadem apud *Serapionem* quam *Selapharit Nucē Metellam* appetant, & ea, quam *Serapio Metellam* vocat, officinarum *Nux vomica* sit, quam
 con-

controverſiam eruditè decidit
*Amat. Luſitanus libr. 1. in Dioſcor. de
 Nucibus. Et ad longum explicat
 Job. Baubinus lib. 3. Hiſt. Plant. p 341.
 Tom. 1. Hoc certum eſt, Nucem
 vomicam officinarum adhi-
 beri ad canes, feles & aves ne-
 candos. Ideò Jacob. Sylvius lib.
 1. de Nat. medicam. ſimpl. ſcribit :
 Nux vomica eſt, quę vomitum
 ciet & ſtupefacit. Canes & cer-
 vos eſu mox necat. Coeteras
 aves & piſces ſtupefacit, & ut
 manu capi poſſint ſopiti. Nar-
 coticam eſſe, & vel opio dete-
 riorem, de quo priùs dubitabat
 Geſnerus, tandem facto expe-
 rimento certius cognovit. Job.
 Baubinus loco cit. Neq; hiſce ob-
 ſtat,*

stat, quod hæc nux hominibus
 sit alexipharmaca. Electua-
 rium de ovo ingrediatur, & ad
 pestis præservationem à non-
 nullis linguæ subdatur, vel ad
 alios usus Medicos haud infeli-
 citer usurpetur. Compertum
 quippe est, non omnia, quæ
 brutis animalibus venena sunt,
 homini nocere, præsertim si in
 exiguâ quantitate exhibean-
 tur, & aliis alexiteriis & cardi-
 acis stipata vel correcta sint. Ut
 igitur vires hujus virus experi-
 rer, uni atque alteri cani Nucis
 vomicæ gr. x. propinavi. At hi
 non diu superstites.

En igitur egregias antidoti
 nostri virtutes! Ostendam tuis

experimentis aliquot , quæ
ipsemet ego feci in præsentia
Rev. D. Danielis Sachsii patris
mei dilectiss. qui morte (proh
dolor) nimis immaturâ nobis
ereptus p. m. & cādide, sincerè
& coronidis loco illa subjungā

Mense Februarii canicula 7
vel 8 circiter mensium devora-
tis cum pulte farinaceâ Nucis
vomicae & Unicornu solidi ra-
spati gr. xiii. anaticæ, vix qua-
drante ab haustu horæ in hy-
pocausto tepido incidit in gra-
vissimas convulsiones, quæ to-
tum corpus, maximè regionē
cordis, valdè torserunt. Bis sin-
gultivit, anhelitus graves cele-
resquè duxit, spumâ multoquè

L

muco

mucos ex ore ejectâ. Bestiola
 capite pedibusquè expansis in-
star moribundæ ad tempus ja-
 cuit, corde cum horrendis in-
 sultibus conflictante. Continu-
 avit hic conflictus ad 3 horæ
 quadrantes, sensit postea inter-
 valla brevia, à quibus torsiones
 & convulsiones potissimum in
 posticâ corporis parte magno
 cum impetu redierunt. Per-
 ctâ horâ cum quadrante vehe-
 mentia convulsionum paulu-
 lum remisit, at nondum sic be-
 stia liberata. Tremor pedis si-
 nistri posterioris non solum
 cōtinuavit, accedente subinde
 novâ torsione, sed & cum sur-
 gere conaretur, gravissimis ite-
 rum

rum prostrata est convulsionibus. Ter conatus surgendi per intervalla repetitus, & à convulsionibus redeuntibus impeditus; facies tamen oculique lætiora promittere cœperunt; passibus aliquot factis subinde cecidit tremula, sesquihorâ elapsâ paroxysmus rediit vehemens sed brevis, relicto tremore cruris sinistri. Tandem posterioribus pedibus insidere cœpit quietior, & facie luridâ, corpore tremulo. Lumbi claudicantes & graves à gressu inhibuerunt; exantlatis hæc parùm edit, dormivit, sed inquieta, & horribus subinde conquassata;

L 2

tan-

tandem sana hilarisque discessit.

Canis parvus senex hausit Nucis vomicæ & rasuræ Unicornu excavati gr. xvi. anaticè. Sub diu & in aëre subfrigido ultra duas horas nullas expertus convulsiones, tamen luridus, meticulosus & tacitus pedibus posterioribus insedit; postea convulsus per horam jacuit. Surrexit liber ab omni convulsione, innixus podice cum fluxu continuo liquoris leni ex ore, more eorum, qui per salivationem à lue venereâ curantur. Horâ integrâ cum dimidiâ elapsâ, cessante fluxu vel salivatione, eosdē paroxysmos con-

convulsivos passus, post quadrantis horæ spatium apertis faucibus spiritum emisit. In hoc dignum notatu, quòd ultra bihorium à convulsionibus liber fuerit, quòd hæc postea per horam cessaverint, quòd salivatio copiosa excitata, quòd quinque horas ab epoto veneno vita superstes, & hæc omnia in aëre hyemali frigido & libero, qui cuivis morbidæ affectioni & præsertim tali est inimicus. Frigidum enim convulsiones, tetanos nigrores & rigores febriles adferre constat ex *Hippocrate apbor. 17. sect. 5.* Quis novit, si benigniori usus aëre, anne fuisset evasurus? calidam

L 3

quip-

quippe cutem emollire, extenuare, dolorem lenire, convulsiones, tetanos & rigores mitigare, capitis gravitatem solvere testatur *Aphor. 12. sect. 5.*

Canis octimestris Nucis vomicæ gr. xv deglutivit cum frusto carnis. Post unicorn. solidi rasi accepit gr. xxv. Nihil mali passus, nisi quòd post tres horas oscitationibus, ructibus & sequentibus corporis pedumque posteriorum tremoribus & cespitationibus alterationem quandam testatus fuerit. Coenâ sumptâ hilaris membra ad somnum composuit. Die sequenti jenuit bene valens & saltans.

Hic

Hicidem eodē die circa meridiem iterum 15 gr. Nucis vomicae cum totidem Monocerotis hausit. Post semihoram passus est leves & breves convulsiones, prostratus copiosū sanguinem ichirosū ex ore ejecit, brevi post expiravit. In corporis apertione lobi pulmonum magnā ex parte lividi & sanguine atro in sinistrā parte tincti; eodem turgidae & venae & arteriae pulmonariae cum venis gastricis. In faucibus mucus viscidus. Tota arteria aspera usque ad bronchia referta humore albo, spumoso salivali, qui quò propior gutturi, eò viscidior. Ven-

L 4 tric-

tricoli cordis cū auriculis pleni sanguine nigro coagulato, in reliquis visceribus nec in capite nihil insoliti observari. Videtur natura ex hesterno conflictu debilitata impar fuisse hosti novo majori cum impetu invadenti resistendo, cum ne Hercules quidem contra duos.

Canis mediocris ætatis & staturæ ingurgitavit Nucis vomicæ gr. xvii. & Unicorn. raspati gr. xxv. sesquihoræ ambularis obambulavit, cœpit oscitari, pandiculare, aures scalpere, & pedibus posterioribus vacillare. Sequuta convulsio horrenda cum maximis cordis an-

angustiis & pulsationibus. Jacuit ceu moribundus, surrexit, stetit per horæ quadrātem, exsertâ linguâ anhelans ceu canis venaticus defatigatus. Post membra defatigata ad quietem composuit, sani instar semihoram quievit. Tertiâ à devorato veneno horâ paroxysmus rediit cum magnis hypochondriorū inflationibus, cordis pulsationibus & totius corporis conquassationibus, priori vehementior. In agone constitutus videbatur. At iterum **caput elevavit, tremulus surrexit.** Sequuti post moram aliquam multi novi paroxysmi satis graves, sed non diuturni

L 5

cum

cum multis anhelationibus ,
 iudicia fuere per duas horas,
 parùm edit, sed potum ipsum
 lac cum horrore & tremore a-
 versatus, quamvis sitis ingentis
 signa proderet plurima. Hora à
 pastu invasit paroxysmus prio-
 ribus immēsiōr & diuturnior,
 rictu aperto oculis consertis
 nullo motu in hypochondriis
 & cordis regione apparente a-
 nimam agere videbatur, lumbi
 dorsumq; pedibus petiti & pul-
 si sine motu, at pedes postero-
 res prehensi & tracti levem mo-
 tum edebāt. Duravit hæc ago-
 nia quadrantem horam. Cum
 actum de vita suspicaremur, il-
 le surrexit, & foràs se proripuit.

Nox

Nox intēpeſta plures obſervationes prohibuit. Manè è ſtrato ſurrexit, & foribus apertis incolumis erupit, evaſit.

Notatu præ reliquis in hoc dignū judico 1. Quòd conflictus ultra 7 horas durarit. Signū vehementis toxicī & generoſioris antidoti. 2. Quòd pleriq; horæ ſpatio redierint, fortè ob circulationē ſanguinis. 3. Quòd nullam ſpumam nullamq; ſalivationem fecerit, ſed in quolibet paroxyſmo lotium pingue & flavum reddiderit. Indiciū vehementioris in corpore turbationis & humoris acrioris ad renes & veſicā translati. 4. Quòd dorsi lumborumq; veſigationes

L 6 nes

nes non senserit vel nō curârit,
 at ad leviculum pedum tactum
 hōs attraxerit vel expanderit.
 Videtur malum ad exteriora &
 remotiora expulsū. 5. Quōd
 post partum tam dirus rever-
 sus paroxysmus, cū tribus
 horis jam liber fuerit. Forſan
 corpus eo oneratus, & veneni
 reliquiae excitatae, & è ventricu-
 lo cum chylo denuò per venas
 disseminatae fuerunt. 7. Quōd
 in quolibet paroxysmo ceu
 mortuo jacuerit. Ortum ex in-
 genti hujus toxici narcoticâ vi.
 Inscius, an Raspatura CC.
 vel eboris secundum Autores
 cap. IX. ubi de viribus Unicorn-
 num agitur, nominatos, idem
 præ-

præstare, & cùm Unicornu in eodem valore haberi possit, experimentis hoc edoceri volui, nam usus artium optimus Magister. Devorandum igitur cani Nucis vomicæ & raspaturæ CC. anat. gr. xiii dedi, hoc injurgitato post quadrātis horæ spatium convulsiones horrendas sine intermissione cum fluxu salivæ continuò ex ore, urinæ emissionem, passus per semihoram & extinctus.

Spiritus CC. rectificatum remedium nobile adversus innumeros morbos & venena esse satis inter medicamentorum ruminatores notum, interim quòd minimè in prædictis effecti-

fectibus cum Unicornu sit cō-
 parandus, ex sequentibus pate-
 bit. Hausit canis duorum an-
 norum Nucis vomicæ gr. xv, &
 spiritus C. C. drachmam semis
 pro antidoto. Sed quid? Paro-
 xysmorum nullas exinde acce-
 pit allevationes, nulla leviora
 symptomata, sed vi veneni ho-
 ræ spatio interemptus. Illa in
 præsentia Nobilissimi atq; Ex-
 perientissimi Viri Erici Frære-
 sen Phil. & Med. Doctoris fue-
 runt examinata & observata.
 An igitur hæc & similia cum
 Unicornu sint comparanda, in
 eodem pretio habenda, & pro
 antidoto venditanda, alio-
 rum iudicio relin-
 quam.

EPILO-

EPILOGUS.

EX hisce luce solis clario radiat nobilis & efficax hujus alexiterii vis. A brutis enim ad homines & ab iis, quæ in feris venenis resistunt, arcent, superant, expellunt, ad ea, quæ similem virtutem in homines exercent, argumentum nobis jure licet, cum in hominibus ipsis ejusmodi experimenta facere & per mortes grassari, per humanitatem non liceat. Quod si successus promissis & votis non in omnibus respondeat, memores simus illius *Ovidiani lib. 1. de Ponto Eleg. 4. ad Rufinum.*

Non

*Non est in Medico, semper relevetur
ut aeger,*

*Interdum docta plus valet arte
malum.*

*Afferat ipse licet sacras Epidaurius
herbas,*

Sanabit nulla vulnera cordis ope.

Pulchrè Plutarchus: ut nemo miretur liquefactum, quod potuit liquefcere, fertum, quod erat fertile, exustum, quod exustite, ita mirandum non est, mortuum esse, qui erat mortalis. Quid enim (*verba sunt Augustini*) in hâc terra certum est nisi mors? Considerate omnia, omninò, vel bona vel mala hujus vitæ; quocunque te verteris, incerta omnia, sola mors certa. Non verò prætereà in adversis eventibus

tibus fraus aliqua in ipso Unicornu commissa est. Non enim omnia esse genuina, quæ pro talibus venditantur, supra vidimus. Sunt non sæpe etiam ætate tempestatibusq; absumpta & virtute spoliata. Nam non tantum in hominibus sed & in medicamentis & totâ rerum universitate

Tarda senectus

Debilitat vires animi mutatque

wigorem.

Ideò quantum in re medicâ interfit, ut deperdita & ætate consumpta vitentur, & recentiora succo viribusque plena adhibeantur, novit tota *Æsculapii* soboles.

M

Non

Non possumus igitur dignè
 satis mirari & venerari immen-
 sam Dei bonitatem, qui non
 tantū ex visceribus terræ mon-
 tiumquè cacuminibus, sed etiā
 ex abyſſo maris producit, quæ
 in mortalium utilitatem & sa-
 lutem tam prosperè cedunt. In
 pelago inveniuntur Unicornes,
 ex pelago protracta Uni-
 cornua, quæ margaritarum in-
 ſtar in Gazis Regum olim cu-
 ſtodita, & frustra in incultis A-
 fricæ Americæquè nemoribus
 vel cacuminibus tanto cū ſtu-
 dio à majoribus quæſita ſunt.

Quæ lucra ex monſtroſis Ba-
 lænarum cadaveribus quot an-
 nis colligantur vel potiùs de-

uon

11

poſcan-

poscantur, noto notius est. Implet hæc bestia non tantū multos lardi oleique tonnas, sed etiam in Priapo, exhibet medicinam, h. e. Spiritum & Sal volatile in Nephriticis & affectibus mulierum præsentissimum & certissimum remedium, uti in quotidianâ praxi haud cum parvo successu observavi.

Quid jã de spermate ceti? quod à nonnullis Holophantis Ambra vel succinum marinum dicitur, & quidem quod *Caspar. Hoffmann.* ingenuè, nescio, quid sit?

Rectè quidem *Sennertus lib. 5. Natur. Scient. cap. 13.* negat hoc semen esse è vulvâ Balænarum.

M 2

Ac

At in eo errat, quod dicat pinguedinem marinam seu spumã maris. *VVormian. Musæum libr. 1. c. 14.* fatetur esse pinguedinem quandam mari innatantem instar minutarum squammarum piscium aut furfurum. Verùm idem ipsum etiam negat esse spumã maris, & ex Balænis ortum vel desumptum affirmat. *Thom. Brocen. libr. 3. Pseudodox. Epidem. cap. 26* refert in littore Nordfolikensi Anglorum ante annos aliquot ejectum fuisse cetũ, ex cuius capite non tantũ oleũ & spermatis ceti fluxerint rivuli, sed & cranio aperto penu spermatis repertum in cellulas divisum magnitudine

OVI

Ovi anserini, tectū laminis, formā favi, colore albo, refertum oleo. Partem spermatis in litore ejectā fuisse purum, nec purgatione indiguiffe, sed partem magnam oleo foetido mixtam. Addit rarò cōtingere, ut nautis Grönlādicis talis piscis occurrat, esse accidentale quid. Eadem ferè habet Mus. V Vorm. *Clusius lib. 4. Exoticor. cap. 17. Barth. lib. 4. bist. c. 24.* Certum est Amsterodami, Hamburgi, Hafniæ & alibi dari, qui hoc ex cranio cetorum arte confici vel extrahi nōrint. Modū describit *Hoffm. lib. 3. Pharmacop. Medic. Chym. cap. 31.* Hoc sperma verò quātæ sit virtutis in sanguine grumoso resolvendo, in tumoribus mammarum

marum discutiendis. Itē in colicā, suffocatione hyftericā, passione hypochondriacā, torminibus infantum, doloribus puerperarum, asthma, catarrho suffocativo, Medicorum seholis notum. Sed rancidum non esse debet, aliās plus nocebit, quàm proderit.

Sanè ad miraculum usque formatum neque unquam satis laudatum cornu unicornis ex profundis productum excitat nos, ut cum regio Prophetā exclamemus : Laudate Dominum ex profundis, vos Balænzæ & omnes abyssi, omnia, quibus Spiritus, laudent Dominum, Hallelujah.

Senec. Bonarum rerū etsi successus non fuerit, conatus ipse honestus est.

BIBLIOTHECA

REGIA

MONACENSIS

E I N I S.